Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 46 (1089) TORSDAGEN DEN 14 NOVEMBER 1907 20:DE ÅRG.

ILLUSTRERAD TIDNING
IDUN
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

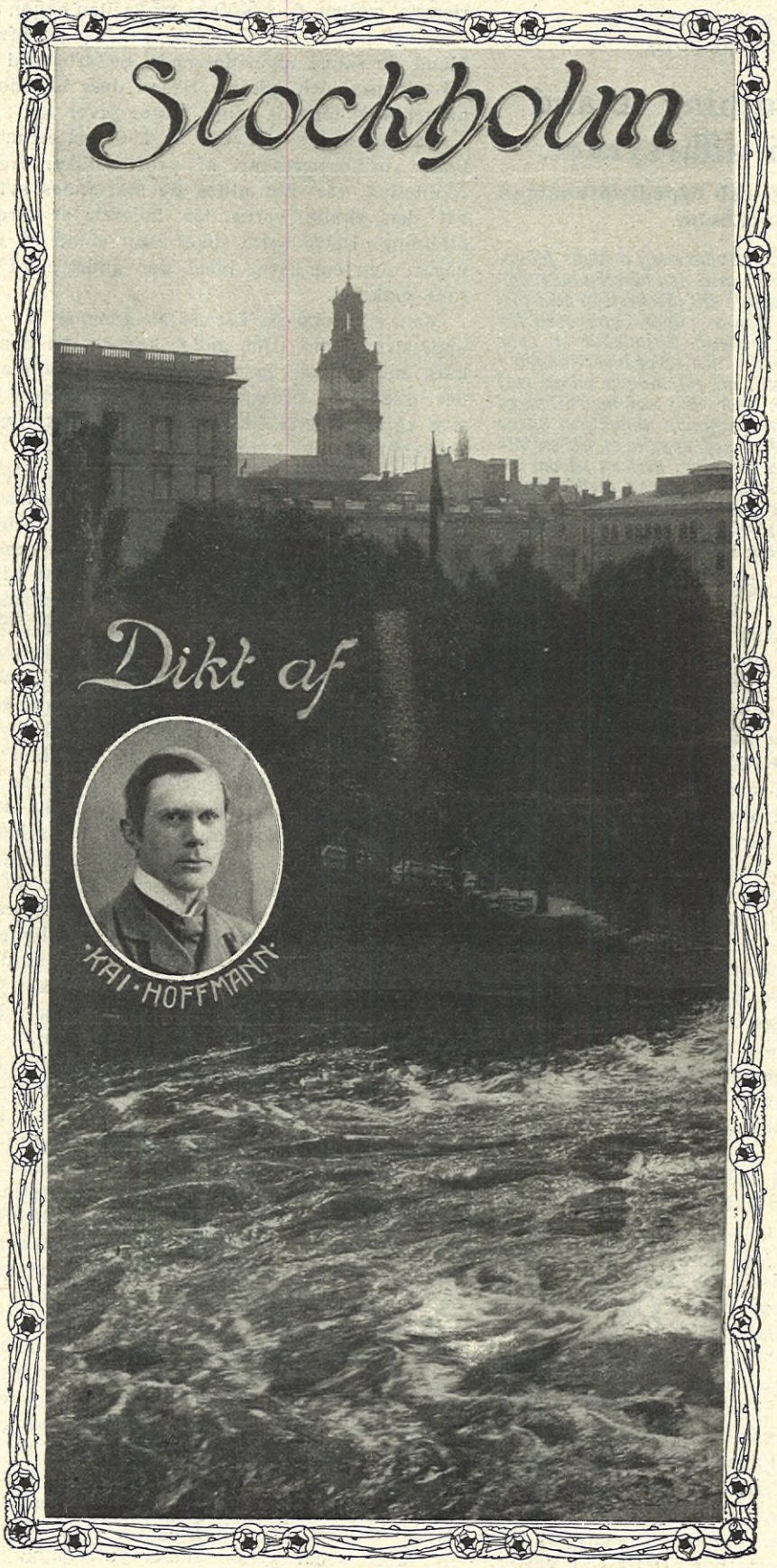

DEN BEGÅFVADE unge danske lyriker, hvars vackra hyllning till Stockholm vi här bringa, är förut icke alldeles obekant för svensk publik, då hans svenske diktarfrände Anders Österling redan tidigare framlagt prof på hans diktning i Iduns spalter.

DEN MÆKTIGE Sommer uden en Sky
gennemgløder den luftige By,
som Fjorden, der blinkende omflyder alt,
har fyldt med sin Aande af Hav og af Salt.

Fra Kyster og Kajer til Klippernes Top
paa Grund af Granit er den Stad bygget op,
den smiler mod Solen, som vilde den naa
en flyende Lykke etsted i det Blaa.

Jeg ser fra Terrassen den rivende Strøm.
Der gaar gennem Staden et Brus og en Drøm.
Hvor Mälarens Vand gennem Slussarne gaar,
dèr hvirvler og skummer den evige Vaar.

Hvor Gaderne ender, der skinner det blaat.
Højt ligger, ved Strømmen, det vældige Slot,
saa bredt som et Bjerg og saa kongelig frit,
som leved hver Sten og som skued den vidt.

Hvor Dagen henlarmer, dèr staar mellem Træer
Kong Karl i sin Ungdom — med Feltherresverd.
Jeg ved det i Gadernes Tummel og Glans,
at Livet er Krig, og at Krig er en Dans!

Mit Hjerte har fundet i Byen mod Nord
den Sol og den Sommer, hvor Skønheden gror —
hvor Livet ophøjes og alting faar Værd,
som var vi dog Herrer og Segeren nær.

O se dem — i Tavshed og underlig Fred,
de blodrøde Blomster i Parkenes Bed!
Dèr staar de og brænder! — Hvad er det, jeg ser!
Et Bud fra en Verden, hvor Undere sker?

Hvad hvisker de til mig? Hvad grubler jeg paa?
Det er, som jeg dybt i min Skæbne saa.
O, brændende Blomster i Sommerens By —
mit Hjerte skal blomstre og blomstre paany!

Iduns kvinnostipendium för 1908.

En vädjan till vår läsekrets att föreslå kandidater.

VID NÄSTA års ingång har *Kvinnliga Akademien* sitt årssammanträde i hufvudstaden under ordförandeskap af professorskan Agda Montelius. Öfriga medlemmar af densamma äro som bekant: doktor Selma Lagerlöf, fröken Alice Nordin, fru Caroline Östberg, fröken Gerda Lundequist, doktor Karolina Widerström, fröknarna Anna Sandström, Lilli Zickerman och Sofie Gumælius, hvar och en representerande en hufvudgren af våra dagars kvinnoarbete.

Vid detta sammanträde kommer att liksom under de två sistförflutna åren bestämmas öfver det till Akademien af Idun öfverlämnade **stipendiet på 1,000 kronor för "belönande eller främjande af någon förtjänstfull kvinnlig gärning".** För att vid utseendet af 1908 års stipendiat erhålla någon vägledning och sättas i tillfälle att möjligen kunna uppmuntra något mindre kändt, men därför icke mindre förtjänstfullt arbete, hemställer Akademien genom Iduns redaktion till våra läsare landet rundt, att de, som anse sig känna någon, som framför andra borde komma i åtnjutande af stipendiet, ville uppsätta **förslag till nästa års stipendiat.** Sådant förslag, åtföljdt af motivering, torde insändas snarast möjligt och senast före detta års utgång till Akademien s sekreterare, **doktor Karolina Widerström, Stockholm.**

Frisinnade landsföreningen och kvinnornas röst-rättsfråga.

DET LIBERALA PARTIETS landsorganisation Frisinnade landsföreningen har nyligen på ett möte i Stockholm, där nytt arbetsprogram uppgjorts, i detta program som en hufvudpunkt inryckt genomförandet af kvinnans politiska rösträtt. I yrkandet på rösträtt för kvinnan ingår äfven som ett önskemål att densamma måtte genomföras redan vid nästa års riksdag. Vänner af kvinnorösträtten måste i detta landsföreningens oförbehållsamma partitagande se ett godt tecken på snar seger för saken.

Verkligt nöje

bereder det att taga på sig Victoria kängan

Tillskärning och sammansättningen af de olika delarna är utförd så omsorgsfullt, att belåtenhet är gifven, om rätta storleken väljes. Försäljes i finare skoaffärer öfverallt samt tillverkas af Ludvig Traugott, Stockholm.

FRÖKEN M. LINDGREN, ORDFÖRANDE I KVINNLIGA KONTORISTFÖRENINGEN.
A. BLOMBERG FOTO.

Sammanslutning bland kvinnor i affärsyrket.

Kvinnliga kontorist- och expeditföreningen i Stockholm.

FÖR NÅGON TID sedan vände sig å Iduns frågoafdelning en kontorist med den betecknande signaturen "Ensam och fattig" till läsekretsen med förfrågan, huruvida det fanns någon sjukkassa för kvinnliga kontorister. Frågan föranledde ett svar från Kvinnliga kontorist- och expeditföreningen i Stockholm med innehåll, att föreningen sedan maj månad detta år har en egen sjuk- och begrafningskassa, till hvilken den frågande lämpligen borde sluta sig. Detta svar åter gaf uppslaget till en följande artikel om denna förening, hvilken såsom ett försök till välbehöflig sammanslutning mellan kvinnor i affärslifvets olika grenar förtjänade mer tillslutning och uppmärksamhet än hittills under dess tillvaro kommit den till del.

NÅGRA SIFFROR, som ge den exakta numerären af den stora kår af kvinnor, som endast här i Stockholm äro använda i affärslifvet såsom kontorister, kassörskor och expediter, finnas icke ännu att tillgå. År 1897 uppgaf den officiella statistiken att antalet skulle vara 1318, en siffra, som redan då antogs vara för låg, och som i alla händelser är mycket osäker. Så mycket kan man i hvarje fall säga, att kåren endast i hufvudstaden räknar medlemmar i tusental och lämnar ett betydligt tillskott till den energi, som drifver affärslifvets mekanism.

Nåväl, nu står denna stora kår inklämd mellan organisationer uppåt och nedåt, men själf har den till dags dato försmått att verkningsfullt sammansluta sig. Det är verkligen storartadt, detta gudomliga lättsinne, eller kanske rättare skulle vara det, om icke dess resultat vore så litet gudomliga, så mycket mer ödesdigra.

Ty, det behöfver icke sägas, det är icke emedan förhållandena äro så öfverhöfvan tillfredsställande, som man underlåter att organisera sig. Det är just icke emedan principalerna täfla i tillmötesgående eller lägga i dagen någon särskildt rörande omsorg om dessa sina underordnades världsliga intressen, som de själfva försumma. Principaler äro helt vanliga människor, af hvilka man icke skall begära några öfverloppsgärningar, och så länge kontors- och butikskvinnan motståndslöst låter sig afpressas mesta möjliga kvantum energi mot minsta möjliga betalning, så länge inträder ingen förbättring i förhållandena.

Nu har jag utan vidare förutsatt att förhållandena äro oefterrättliga. Detta icke därför, att jag icke skulle kunna bevisa mitt påstående, men därför, att jag icke anser premisserna vara för djärfva, och därför att min uppsats icke afser en utredning af kontors- och butikbiträdenas ställning, utan ett påpekande af Kvinnliga kontorist- och expeditföreningen såsom ett verksamt stöd för uppnående af bättre villkor för den kår, den vill förena.

Bland sina många förträffliga initiativ till kvinnosakens fromma kan Fredrika-Bremerförbundet äfven räkna stiftandet af denna förening. Dess stiftande föregicks af en statistisk utredning af de kvinnliga kontoristernas och butiksbiträdenas ställning i Stockholm. Denna undersökning, som utfördes under åren 1898—99, kunde endast lämna ett ofullständigt resultat, då man måste lita till frivilliga uppgifter, men det resultat, som nåddes, gaf vid handen, att löne- och arbetsförhållandena väl tålde en reglering. Sålunda arbetade exempelvis en stor kontingent för löner, som, allt inberäknadt, varierade mellan 6- à 400 kr. pr år utan någon utsikt till nämnvärd förbättring. Många, äfven bland de sämst aflönade, hade en arbetstid af 13 timmar och mera. Sedan dess har dock naturligtvis lönerna stigit något öfver lag.

Då föreningen bildades år 1903 på ett möte under ordförandeskap af professorskan Agda Montelius var det alltså de startandes syfte, att den skulle verka för höjande af kårens ställning. Detta syfte söker man vinna på två vägar, den ena mera ideel, den andra mera direkt praktisk.

Man vill söka nå kårens medlemmar för att uppfostra dem. Det gäller kanske om denna kårs medlemmar mer än om andra kvinnor i det offentliga lifvet, att de sakna sinne för sina egna fördelar liksom för sina plikter mot sig själfva och hvarandra. Redan detta att tala om kontors- och butikskvinnorna såsom en kår är för öfrigt i viss mån vilseledande, ty något slags kåranda finnes mycket litet af. I det fallet stå ju t. ex. arbeterskorna mycket högre, och såsom bevis på, att kvinnorna *kunna* disciplineras till solidaritetskänsla, är deras exempel uppmuntrande midt i förödmjukelsen. Det är nu föreningens sträfvan att väcka till lif denna slumrande kåranda. Man vill lära den bärgade unga kvinnan, som har sitt hem att lita till för fri bostad och vivre, att hon begår en skamlig orätt, om hon för att skaffa sig klädpengar och "få något att göra" arbetar för hvad som för en flicka utan hennes förmåner blir en svältlön och sålunda håller lönerna nere. Man vill lära den fattiga flickan, som svälter sig fram och fördärfvar hälsa och krafter genom otillräcklig föda och dålig bostad, att det finns andra möjligheter än att slöa till och resignera, och lära dem alla att vidga sina vyer så pass mycket, att de bekväma sig till en liten uppoffring i dag för vinnande af en stor fördel i morgon.

Föreningen disponerar en gång i veckan Sv. folkförbundets lokal, Mästersamuelsgatan 63, där äfven dess lånbibliotek är inrymdt. Där hålles nu hvarje vecka klubbafton, hvartill då och då komma samkväm med föredrag och diskussioner, musik och sång. Allt detta är naturligtvis sitt eget mål, såsom välbehöflig rekreation efter arbetet, men har också ett annat, det som förut nämnts, att i uppfostringssyfte nå så många kårmedlemmar som möjligt.

Direkt för upphjälpande af kontors- och butikbiträdenas ställning arbetar föreningens styrelse, — hvars nitiska ordförande är fröken *Mathilda Lindgren* — genom att söka påverka principalerna till underordnades förmån, så t. ex. senast i stängningsfrågan, dels genom att organisera själfhjälp i form af sjuk- och begrafningskassa och pensionskassa. Den förra bildades förlidet år och fungerar redan, frågan om den senare står under utredning och

Prenumerera oförtöfvadt på **BARNGARDEROBEN** alla mödrars ovärderliga skatt och hjälpreda.

man hoppas att genom principalers och andra intresserades medverkan kunna samla en grundfond. Önskvärdheten af en sådan kassa ligger i öppen dag, då man betänker, att de allra flesta föreningsmedlemmar icke äro i en sådan ställning, att de med bästa vilja kunna sätta af något för sin ålderdom.

En af föreningens framtidsplaner är också ett sommarhem för medlemmarnes rekreering.

Förutsättningen för att denna och andra planer skola kunna realiseras, liksom för att föreningens hufvudsyfte skall kunna nås, är naturligtvis att den får en större tillslutning än hittills varit falllet. Denna korta artikel, som endast kunnat snudda vid det myckna, som är att säga i ämnet, ville plädera varmt för en sådan sammanslutning. Den borde nästan, tycker man, framtvingas af den lag, som dekreterar, att den som icke håller jämna steg med utvecklingen, den trampas ned af densamma.

Ett hinder för att föreningen skall kunna samla de kvinnliga kontoristerna och expediterna talrikt kring sig ligger nog däri, att dessa rekryteras ur så olika samhällslager. Men det väsentliga hindret är en lojhet, en brist på ansvars- och solidaritetskänsla, som först och främst måste bort och ersättas af vakenhet och kåranda.

E—ER.

Drömlandet.

DEN HÖGT SKATTADE författarinnan Annie Quiding, numera, som bekant, friherrinna Åkerhielm och bosatt i Gäfle, där hennes make är hufvudredaktör för "Gefleposten", har här lämnat en i all sin enkelhet gripande skildring ur hvardagslifvet, hvars tendens ingen läsare torde undgå att beröras af.

DET VAR verkligen alltför kallt i rummet. Gabriella hade länge sökt inbilla sig att hon inte frös. Hon hade försökt tänka att det var den allmänna otrefnaden, känslan af hjälplöshet och skyddslöshet, som tog form af kyla. Hon hade frusit hela dagen under den långa resan, frusit ända sedan den tidiga affärden hemifrån i den gråkalla morgonstunden, frusit af oro och rädsla, hon som aldrig förr rest ensam; frusit in i sin innersta själ af ytterlig öfvergifvenhet Och så ankomsten till det otrefliga järnvägshotellet, där hon måste stanna öfver natten för att följande morgon fortsätta resan — matsalen, som i den tidiga vinterskymningen såg ödslig och osnygg ut, där några profryttare högljudt skrattade och skämtade, där hon med afsmak vände sig bort från det sköflade smörgåsbordet och kröp in i den aflägsnaste vrån med sin sega biffstek. Om det blott hade funnits en gammal kvinna med vänliga ögon i stället för den tjocka fröken med det friserade håret, som deltog i skämtet och kastade åt henne växelmynten utan att se på henne — då hade det hela känts annorlunda. Sedan hade hon suttit instängd i det kalla rummet med den slitna plyschsoffan och de fläckiga, blommiga tapeterna och sett på slottet i Heidelberg i oljetryck vid skenet af ett flämtande stearinljus. Hon tände inte båda. De hade alltid sagt hemma att det var självsvåld, då man såg tillräckligt vid ett.

Från rummet näst intill ljödo profryttarnes röster; de spelade kort. Dörren *var* låst; hon hade känt på den tjugu gånger. Alla penningarne funnos i portmonnäen, och portmonnäen i fickan. Hon hade aldrig förr haft en sedelbunt på sig, och det föreföll henne, som om sedlarne skulle slingra sig bort som ormar, så snart hon ej kände efter om de voro kvar.

Nej, det var verkligen kallt i rummet; det var ej blott i hjärtat hon frös. Hostan kom som en otvetydig påminnelse. Hon måste bedja om en brasa. O så dumt, så dumt att hon inte gjorde det, när jungfrun var inne med teet. Men jungfrun såg ut att ha så brådtom och svarade så snäft, och Gabriella tänkte att hon kanske skulle bli varm af teet. Sedan hade hon ringt en gång, men ingen kom. Hon satt ännu några minuter och kämpade sig till ett beslut; så steg hon upp och ringde igen.

"Ja, fröken, jag kommer så fort jag hinner!"

"Snälla fröken," började Gabriella, "det är så kallt — jag ville så gärna ha en brasa — jag är inte frisk" — det kom tveksamt, lågt och ursäktande.

Jungfrun slog dörren igen. Månne hon skulle komma tillbaka? — Det dröjde.

Hon kom verkligen, med en vedkorg på armen, och kastade in vedträna i kakelugnen. "Det ryker litet," sade Gabriella blygt.

"Åh ja, det är så sällan någon vill ha eldadt. Det är bara i början; det blir snart bättre."

Hon gick, och Gabriella reglade åter dörren. Hon var så trött — hvarför skulle hon ej lägga sig, fast klockan inte var mera än nio?

Täcket var tunt, men hon hade sin präktiga varma resfilt — eller rättare, svägerskan Bettys resfilt. Pengar hade hon fått, kläder, resartiklar, hvad hon ville; den vackra filten var ett slags försoningsgärd. Allt, bara hon kom bort!

Den lilla smala flickgestalten skakades af en snyftning, det lilla blonda hufvudet borrades ned i kudden — Gabriella grät.

"Je suis mise hors de la vie." Hvarifrån hade orden kommit, de som åter och åter flögo genom hennes hjärna i ett meningslöst upprepande — var det något, hon läst, eller hade hon själf omedvetet format dem?

De sista fjorton dagarne, de voro lika många år — så vidt hade de skilt henne från hvad hon varit; och ändå hade de gått som en enda fasansfull, blott halft förstådd feberdröm; ett slags jordbäfning, där allt hade vacklat och svikit, äfven det hon trott på som det mest osvikliga. Intill dess hade hon varit ett lyckligt, omhuldadt och älskadt barn, blott så mycket mer omhuldadt och älskadt på grund af sin bräcklighet — först af föräldrarne och sedan af den många år äldre brodern. Och hon hade älskat dem alla tillbaka — kanske mest af alla Emil! Men villigt hade hennes hjärta öppnat sig för den vackra och glada svägerskan med den litet för fylliga figuren och den litet för högljudda rösten — och sedan barnen! Åh, hvad hon älskade dem! Hon kunde tumla och leka med dem i sorglös ysterhet dagen om. "Fasbella, Fasbella!" Hennes namn uttalades så oaflåtligt att det aldrig hade tid att komma fullständigt fram.

Så kom förändringen, långsamt och obevekligt, och hon märkte ingenting. Bror Emil anträdde sin långa studieresa till kontinenten. Visst var det tråkigt att skiljas från honom, men hon hade det ju så trefligt och bra med den gladlynta, vänliga Betty och barnen. Så började hon bli klen och matt, men hon tänkte ej mycket på det; hon tänkte aldrig mycket på sig själf. Förkylning, katarr kanske; det skulle väl gå öfver igen. Hon hostade och skrattade åt hostan, och barnen skrattade med henne. Men den glada svägerskan började se allt allvarligare på henne, och så tillkallades doktorn. Och så kom åskslaget, domen: tuberkulos. Hon förstod det knappast, förrän hon genom dörren hörde svägerskan halfhögt fråga om det var hopp. Läkaren insvepte sig i outgrundlighet: fragil konstitution — mycken försiktighet; men framför allt isolering genast — och så bort!

Och solskenet slocknade kring Gabriella och värmen frös bort, hemmets solsken, hjärtevärmen, som för henne varit själfva existensen. Det var henne alldeles nytt, att det fanns ett annat sätt att existera, men de närmaste dagarne lärde henne det med förfärande hast. De älskade händer, som hållit hennes, stora och små, drogo sig skygga undan och stötte henne med afsky från sig. Hvart hon kom, bland vänner och bekanta, bildade det sig omkring henne som en krets af dödens ensamhet och kyla. Hon var den pestsmittade, som alla flydde, den spetälska, som helst borde bära bjällra för att varna människorna, parian, genom hvars beröring allt blef orent. Hon lefde ju i den tid, som stormande och ostentativt trycker synderskans och publikanens hand, men med fasa stöter från sig den tuberkelsjukes stackars skuldlösa händer, när de sträckas i vänskap och längtande kärlek.

Svägerskan satte genast hela sin energi i rörelse för att finna en lämplig — "deportationsort", sade Gabriella med bitterhet för sig själf. Och åter det där skygga tillbakavikandet för parian — afböjanden, afslag — eller också, allt upptaget! Till sist fanns ett privat tuberkuloshem långt borta, och resan blef bestämd.

Gabriella grät som om hon ville gråta bort sin själ, liksom fén Undine. Hon hade ju varit hemmets lilla blomma, aldrig i främmande luft. Men svägerskan var obeveklig. Hon talade förståndiga, vänliga, uppmuntrande ord — på en meters afstånd. Aldrig mer, det förstod Gabriella, skulle hon få gråta ut vid en väns bröst.

Dock, hon hade ännu ett hopp. Hon hade genast skrifvit till Emil. Svägerskan var ju bara en främmande människa, som tänkte — något på sig själf, det måste erkännas, men för öfrigt uteslutande på barnen. Hon hörde till de mödrar, hvilkas kärlek är tigerhonans, allt måste offras, förgöras och förtrampas för deras barns skull. Men Emil kunde inte, kunde inte öfvergifva "lilla syster". Kanske skulle han själf komma och taga henne med sig till den soliga södern, och där skulle hon bli bra.

Men nej, hennes väg var ensam och bar norrut. Emils bref kom, fullt af uppriktig sorg och deltagande, men också af den där vänliga och förståndiga uppmuntran; Gabriella skulle foga sig i Bettys kloka anordningar, så skulle hon bli frisk och komma tillbaka. Genom det hela lyste hans oro för barnen, och Gabriella reste.

Hon hade ej fått se dem vid afresan i morse. Betty påstod, att det var synd att väcka dem, Hon skulle visst inte ha kysst dem, bara nickat åt dem — och kanske fått se en smula sorg öfver sin afresa och höra något "Fasbella, kom snart igen!" Så vida de ej redan gjorts delaktiga af den allmänna förskräckelsen — hon

KOP
Svart Siden.
Begär profver franko af våra garanteradt solida sidentyger från 90 öre till kr. 13 pr mtr.
Specialité: Sista nyheter af brud-, sällskaps- och promenadtoiletter, äfven i kulört och hvitt.
Sändes *tull- och portofritt* direkt till privata.
Schweizer & Co, Luzern S 6, (Schweiz).
Sidentygs-Export. — Kungl. Hofl ev.

Iduns Modellkatalog
n:r 4 för hösten är utkommen.
Pris 60 öre. Erhålles genom hvarje bokhandel och tidningsförsäljare, Portofritt från *IDUNS MODSTERAFDELNING, Stockholm.* om 60 öre insändes i postanvisning eller spармärken.

trodde det. — Åh, hvad Betty nu skulle andas ut, vädra och desinficiera!

Hon förstod att svägerskan ej hade mycket hopp. Det berörde henne så föga att hon själf förundrade sig häröfver. Hennes sjukdom tycktes vara af det slag, som gör hastiga framsteg, och hon tyckte det var bäst så. Hon var ju redan utstött från de lefvande: hvad gjorde det om hon lefde eller dog? "Je suis mise hors de la vie, hors de la vie —"

Naturligtvis förde gråtandet med sig ett hostanfall, det gjorde det alltid. Det var långt och svårt, men sedan kom en lugn, ljuflig mattighet. Nu låg hon bara och undrade hvad hon skulle ge uppasserskan i dricks pengar i morgon. Hon visste inte alls hvad man brukade gifva, och hon hade glömt fråga Betty. Var en krona för litet — två kronor för mycket? En krona — två kronor — en och femtio?

Hon vaknade ur ett slags halfdomning och tyckte åter att hon frös; det var kallt om armarne, som kommit att ligga ofvanpå täcket. Kanske skulle spjället stängas? Hon svepte in sig i filten och släpade sig halfsofvande bort till kakelugnen. Hon stod ett ögonblick vid fönstret, lyfte undan rullgardinen och såg ut. Det var riktigt vackert med månen öfver de mörka skogarne, som ännu väntade sitt snötäcke, och det lilla glittrande vattendraget framför. Det var också tyst och stilla nu — hon kunde blott alltför tydligt höra profryttaren sofva i rummet näst intill. Hon kröp åter till sängs, och domningen, som väl aldrig riktigt upphört, sänkte sig öfver henne som en tätnande dimma.

"Mej far till drömmaland," hade lilla Hardy sagt häromkvällen. — Häromkvällen? Ack, det var innan förändringen kom! — Gabriella hade en tydlig, liksom triumferande förnimmelse af att fara till "drömmaland", och tyckte det var trefligt att komma dit. Hon stod vid den lilla ån, och det var sommar och grönt; vid stranden låg en båt; hon steg ned i den och den satte sig genast i rörelse, ljudlöst och stilla; den gick fort, och hon tyckte det var underligt att strömmen kunde vara så stark, när vattenytan förblef alldeles blank. Det grep henne en jublande känsla. Nu slipper jag att fara till tuberkuloshemmet! Ständigt nya landskap gledo förbi, hus och trädgårdar: alltjämt bevarade hon en liten förnimmelse af att hon drömde och af förundran, att hennes egen fantasi räckte till att skapa alla dessa skiftande scener. Det var roligt, roligare än något varit på länge. Nu kom hon till en stad. Det var något som Brügge, som hon läst en så rolig bok om i somras — eller kanske snarare Hildesheim — ett Hildesheim förvandladt till ett slags Venedig. Ån hade vidgat sig till en flod med klargrönt, ogenomskinligt vatten. Husen gingo rakt ned i floden; det var gamla lutande korsvirkeshus med underliga, snidade träaltaner, som hängde ut öfver vattnet; höga tak med halfblinda utspringande fönster, murar med remnor, ur hvilka grönska vällde fram. Det var trädgårdsmurar, öfver hvilka en förvildad vegetation hängde ned mot vattnet med släpande gröna refvor, och ur vattnet ledde trappor, täckta med grön fuktighet, upp till dörrar, som sågo ut att ha varit stängda i hundratals år. Från trädgårdarne kom doft af fläderblommor, tung och döfvande, och Gabrielle kände att hon somnade allt djupare. Båten gled fram under broar med mörka fuktiga hvalf, och där broarna öppnade sig syntes tysta slingrande gator, som ledde till kyrkor med åldersgråa, dystra fasader. Alla dörrar, alla fönsterluckor voro stängda, ingen människa sågs på gatorna, ingen farkost på floden. Nu vidgade den sig, i det stränderna blefvo lägre och husen mera spridda; Gabriella förstod att hon närmade sig stadens andra gräns. Men med ens stannade båten vid en vanlig trätrappa utanför ett af husen; Gabriella kände en sprittning af intresse och nyfikenhet: kunde man också gå in i drömhusen? Hon steg uppför trappan och stod på en förfallen träaltan, sådan hon nu sett så många; men denna var öfvervuxen af aristolochia med stora runda blad och det yppigaste vildvin; det hängde ned i det gröna vattnet och omslingrade de snidade träpelarne, som uppburo taket, så att husen på andra sidan floden blott skymtade mellan ramar af grönska. Alltsammans var lågt och litet; taket var nästan öfver hennes hufvud. Hon tryckte på den lilla grönmålade dörrens mässingsklinka och stod i ett litet förmak, sådant våra farföräldrar sågo hos gamla grandtanter: hvita, ojämna panelningar, ljusgrå tapeter, spensliga små möbler i hvitt och guld, med gult sidenöfverdrag; en liten spinett stod vid ena väggen, en liten ljuskrona af glasprismor hängde ned från det låga, hvita gipstaket; golfvet var ojämnt och fullt af springor. Genom de små fönstren föll en grönaktig dager och luften var instängd och fuktig, men så underligt rogifvande. En dörr stod halföppen in till ett litet kabinett i grönt, och därifrån kom hon in i ett slags trädgårdssal på husets baksida, där åter en trappa utanför de öppna glasdörrarna ledde ned i en gammal underlig förvildad trädgård, omgifven af murar med slingrande gångar i grön skymning. Fläderdoften var bedöfvande, tankarna domnade, lemmarne domnade! Hon vände nu, gick genom rummen ut på altanen och ville gå ned till båten och fortsätta sin färd. Men båten var borta. Gabriella blef ej egentligen förskräckt, mest besviken att det angenäma glidandet genom ständigt nya scenerier på detta sätt afbrutits. Hon såg öfver till husen midt emot, de stodo tysta och stängda. Hon gick ned i trädgården och försökte ropa, men rösten dog klanglös bort i den af blomdoft tyngda luften, och ingen svarade. Till slut gick hon upp i rummen. Då stod en dörr öppen i trädgårdssalen in till ett rum, som hon förut ej sett; en liten hvitpanelad matsal med afrundade hörn, bordet stod dukadt för en person, och hon satte sig att äta. Så gick hon in i förmaket och tände lampetterna, ty det hade börjat mörkna, och satte sig att spela på spinetten. Medan hon spelade, mörknade det alldeles; hon stod på altanen, och luften var ljum, men stjärnorna tindrade och flodens vatten var kolsvart; ur fönstren på andra sidan floden lyste ljus bakom nedfällda gardiner. Då hon kom tillbaka in i förmaket, stod åter en ny dörr öppen; den ledde in till ett litet sofrum med en hvit, lavendeldoftande bädd och draperier af hvitt flor.

Så gingo dagar och nätter, och hon sof i den hvita bädden och åt i den lilla runda matsalen, spelade på spinetten och vandrade i trädgårdsgångarne, som, underligt nog, aldrig voro sig fullt lika. Ibland sökte hon reda ut sina tankar, stanna i matsalen och se hvem som dukade och dukade af. Men så länge hon var kvar, kom ingen, och göra hvad hon ville, glömde hon alltid till slut sin föresats och gick ut, och så var dörren stängd igen och allt tyst där bakom. Men matsalen måste stå i samband med husets nedre våning, som hon ej kunde se öfver altanräcket och som från trädgårdssidan var tillstängd med gröna luckor. Hon visste, att hon aldrig kunde komma härifrån, men det beredde henne ingen ängslan; tvärtom var det en känsla af så ljufligt skydd; hit kunde intet ondt komma! Ännu hade hon ett dunkelt minne af tuberkuloshemmet, dit hon varit på väg att fara; nu hade hon sluppit det, och så enkelt det hade gått till! Hon nästan skrattade, då hon tänkte därpå.

Hon visste ej hur länge hon varit här; men det måste ha varit länge, länge —. Hon var ute i trädgården, men aldrig hade hon känt fläderlukten så söfvande och tyngande. Hon kunde inte hålla sig upprätt, hon låg på marken — hon mådde inte bra. Himlen var alldeles mörk, hon visste att det skulle bli åska — och nu kom blixten och en döfvande knall, och regnet började strömma. Hon gjorde en kraftansträngning, reste sig och ville skynda in i huset — men blixten hade slagit ned i trappan, endast de öfversta trappstegen voro kvar. Hvad skulle hon nu göra? Hon kunde inte komma in. Hon knackade på en af de gröna fönsterluckorna, som hon gjort många gånger förr, men kanske var hon nu i sin förskräckelse starkare — den gick upp. Gabriella stod med ens inne i rummet. Det var möbleradt i samma stil som rummen däruppe, men tarfligare och mycket mörkt. Ingen människa syntes till. Gabriella skyndade genom flere små rum. I det innersta brunno två höga, spensliga ljus i marmorstakar midt på bordet, och ur en vrå kom fram en liten gumma. Hon hade brun dräkt, hvit, utvikt spetskrage och hvit spetsmössa med nedhängande band; händerna höll hon i kors. Hon neg och neg och såg så välvillig ut, men Gabriella kände med ens att hon begått en förskräcklig ogrannlagenhet.

"Förlåt mig, madame," sade hon — hon visste genast att hon borde säga madame — "jag ville bara tacka så obeskrifligt för all vänlighet." —

Den lilla gumman fortfor att niga.

"Det gläder mig mycket, om jag har kunnat contentera mademoiselle," sade hon med en röst så darrande och spröd som den lilla spinettens. "Det har ju varit sådana små obetydligheter. Men nu är saken den att jag oförmodadt har blifvit tjänstledig; det brukar så hända vid så här starka åskväder. Skulle mademoiselle ha lust att stanna här i mitt ställe och möjligen visa någon annan dessa små uppmärksamheter? Ack, man trifs så bra här, det är ju ett sådant vackert litet hus —" hon gjorde ett uppehåll och fortfor förklarande: "C'est pour ceux qui sont mis hors de la vie".

Och med en sista nigning drog hon sig baklänges in i den mörka vrån och var försvunnen.

Då, först då, greps Gabriella af hejdlös ångest; det blef mörkt omkring henne och genom mörkret och den kväfvande luften skymtade hon som i en vision ett halfsnuskigt sofrum på ett ödsligt järnvägshotell — men det var bara ett ögonblick. Åter blef det så förunderligt stilla, och åter satt hon i det gamla huset vid bordet med de två brinnande ljusen och tänkte: "Så besynnerligt att man kan så här bli ett spöke utan att dö!"

*

Det var stor förskräckelse på järnvägshotellet på morgonen. Gabriella *hade* sluppit tuberkuloshemmet, och det *hade* gått mycket enkelt till. Den rykande kakelugnen och det för tidigt stängda spjället hade ombesörjt alltsammans.

ANNIE ÅKERHIELM.

Tidningen Iduns Redaktions- och Expeditionslokaler
äro flyttade till
Mästersamuelsgatan n:r 43, en tr.

Lagermans flytande putspomada BON AMI.

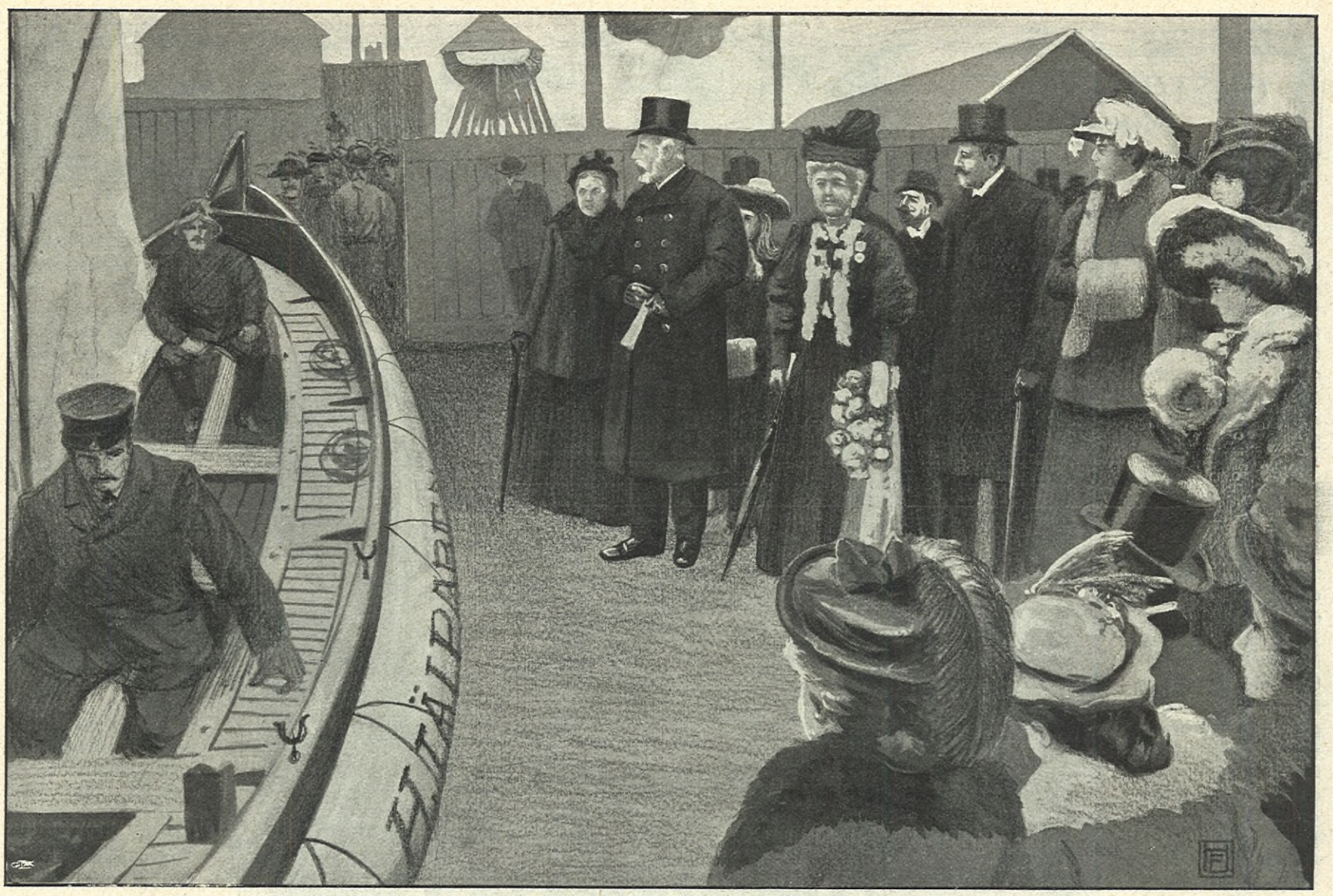

"Damernas lifräddningsbåt." "Hjälparens" högtidliga sjösättning å Löfholmsvarfvet.

FÖRLIDEN VECKA sjösattes den för lifräddningsstationen vid Galtabäck å halländska kusten afsedda lifräddningsbåten. Denna Sveriges allmänna sjöfartsförenings andra lifbåt är tillkommen uteslutande på kvinnligt initiativ och var afsedd att hugfästa minnet af konungaparets guldbröllop. För dess förhistoria ha vi för öfrigt redogjort i n:o 23 af Idun d. å. Den färdiga båten öfverlämnades vid sjösättningen till sjöfartsföreningen af grefvinnan Elisabeth Wachtmeister som representant för gifvarinnorna. På vår teckning af artisten Hj. Eneroth synes hon stående midt i kretsen, klädd i hvit boa och med bukett i handen. Till vänster om henne står prins Bernadotte och friherrinnan L. Sörensen. Hon liksom den längre damen till höger, friherrinnan L. Klingspor, är en af gifvarinnorna. Af dessa var äfven grefvinnan W. v. Hallvyl närvarande.

Hemmens löneregling.

Elsa Törne: Solidar III.

EN NY BOK af Elsa Törne, hemmens reformator, är en händelse inom vår bokvärld och detta i mycket högre grad, än hvad annars ofta är fallet med de böcker man brukar utmärka på detta sätt. Den öfversikt af den tredje solidarbokens innehåll af fru Rieck-Müllers penna, vi här meddela, torde ge vid handen, att boken lika väl som de föregående har mycket att lära våra husmödrar och alla som ha sitt arbete förlagdt till hemmet.

DENNA TREDJE DEL af Elsa Törnes solidarserie berör — som titeln anger — hufvudsakligen hemmets ekonomiska frågor, men gör det på ett sådant sätt, att hvar och en måste förstå, hurusom deras rätta lösning är villkoret för en lycklig lösning äfven af de stora nationalekonomiska spörsmålen. Ty hemmet är en kommun i smått och måste — för att bestå — styras efter vissa, väl genomtänkta lagar och ej, såsom ofta sker, på en slump, Guds försyn eller efter gamla traditioner.

Och då nu kvinnan är eller bör vara den ansvariga förvaltaren af denna lilla kommun, är det också *hennes* olika förhållanden inom och utom densamma, som här komma under behandling. En behandling desto värdefullare, som den tydligen är grundad på samvetsgranna studier, på omutlig rättskänsla och på den för Elsa Törne speciellt betecknande förmågan att ge hvart förhållande sin rätta plats och sin klaraste belysning.

Liksom i de föregående solidarböckerna vill hon äfven här reformera, vrida det skefva rätt med hänsyn till en ny tids och nya människors lifskraf.

Först i ordningen gäller nu undersökningen de kvinnliga hembiträdenas ekonomiska ställning samt en jämförelse mellan deras och de utom hemmet arbetande kvinnornas fördelar. Och det tyckes, som om de senare hade det betydligt sämre ställdt. Ty — och detta skulle jag med kraft vilja stryka under — staten, som främst är deras arbetsgifvare, har ännu ej lärt sig räkna ut, att äfven de självförsörjande kvinnorna behöfva en inkomst, som står i rimligt förhållande till ständigt fördyrade lefnadsomkostnader. Och de andra arbetsgifvarne taga härvidlag gärna och villigt staten-aflönaren som ett godt exempel. I detta ser Elsa Törne en af orsakerna till nationell depravation, samtidigt med att hon genom klart genomförda räkneexempel påvisar, huru på alla sätt gynnsammare den i hemmet arbetande kvinnan har det ställdt för sig, hvilket visst inte betyder detsamma som att hon ensidigt vill förlägga allas arbetsområde inom den gränsen. Men hon kräfver nya rättsbegrepp och ärlig lön åt ärligt arbete, här som öfverallt.

Vidare ger hon en skarp belysning åt barnets, eller rättare de vuxna döttrarnas och sönernas ställning i hemmet samt åt deras ekonomiska förpliktelser till den kommun i smått, där äfven de böra vara medarbetare och betydelsefulla krafter. Men dessa unga krafter hafva hittills allt för mycket fått ligga obrukade till hemmets och deras eget fördärf. Låt oss därför fostra oss en ungdom, som förstår, att den har ansvar och ekonomiska skyldigheter och inte blott fordringar gent emot den institution af hvilken den är en del.

Kanske ger Elsa Törne den grundligaste utredningen åt bokens sista afdelning, som handlar om *husmodern*, hvilket ju är naturligt nog, då det är på hennes större och mindre möjlighet hemmets vara eller icke vara slutligen beror. Och till denna förvalterska af ett viktigt ämbete har hon mycket att säga, som kanske mången ofta nog tänkt själf, eller rättare *känt*, ehuru oförmögen att ge det arbetsform. Kanske också räddhåga varit munkaflen. Men räddhåga var aldrig Elsa Törnes lag. Hemmets vårdarinna och medansvariga organisatör skall kräfva rättvis del af arbetets lön, inte blott af dess möda. Hon skall tilldömas rättmätiga fördelar och rättmätigt erkännande. Först och sist skall hon själf akta sitt kall tillräckligt högt för att så småningom kunna lära andra förstå dess betydelse. Ty blott på de med verklig solidaritetskänsla grundade och vårdade hemmens grund kan en stark och enig stat byggas.

Detta är i korthet konturerna af Solidar III. Men inom dessa konturer finnes så oändligt mycket att närmare granska — en rikedom af idéer och ämnen för diskussion, att de skulle kräfva betydligt större spaltutrymme än det nu strängt begränsade. Därför kan jag också endast rekommendera boken till hvar och en, som själf vill söka de antydda skatterna.

För egen del skall det bli mig ett nöje att framdeles få fullfölja den teckning, som nu endast hann bli konturer.

MARIA RIECK-MÜLLER.

GUSTAF-ADOLFS-MINNET

DEN 6 NOV. I LÜTZEN OCH STOCKHOLM

FRÅN VÅR NATIONS krigarår ute i Europa ha vi många orter på kartan, kring hvilkas namn ännu dröjer ett återsken af segrarens glans och undergångens tragik, men vid intet namn förbinda sig bägge dessa moment, undergångens och segerns, till en sådan glansfull höghet som vid namnet Lützen. Liksom det var en man i ledet som reste den första enkla vården på den plats, där hans konung fallit, så blef det en enskild svensk man, konsul *Oscar Ekman* och hans maka fru *Maria Ekman* förbehållet att ge uttryck åt Sveriges minnesgoda tacksamhet genom att vid Lützen låta bygga det på årsdagen, den 6 november, invigda kapellet. Dess skapare är en svensk, arkitekten *L. Wahlman*, liksom dess främsta konstnärliga utsmyckning, den öfver porten i fasadmuren inmurade reliefen, är en svensk konstnärs, bildhuggaren *O. Strandmans* verk. Äfven den inre utsmyckningen, kronor, ljusstakar, paramenta, äro svenskt arbete.

Invigningen af kapellet blef en värdig högtidlighet med stort deltagande från både svensk och tysk sida. Från Sverige närvoro kronprins Gustaf, representanter för regeringen, armén, adeln och flere svenska skolor, medlemmar af den aflidne konsul Ekmans familj m. fl. Som representant för tyske kejsaren närvar prins Eitel Friedrich. Festdeltagarna tågade i procession till Schwedenstein, som täcktes af en mångfald kransar, hvaraf 150 voro från Sverige. Därefter förrättades den högtidliga invigningen af ärkebiskop Ekman och generalsuperintendenten Jacobi.

Äfven här i Sverige, i hufvudstaden som i landsorten, tog det sedvanliga 6-november-firandet större former än vanligt. Hufvudmomentet af festligheterna här i Stockholm var det gripande ögonblick, då konungen nedlade en krans på Gustaf Adolfs graf i Riddarholmskyrkan. Vi meddela å en följande sida en bild af den högtidliga akten.

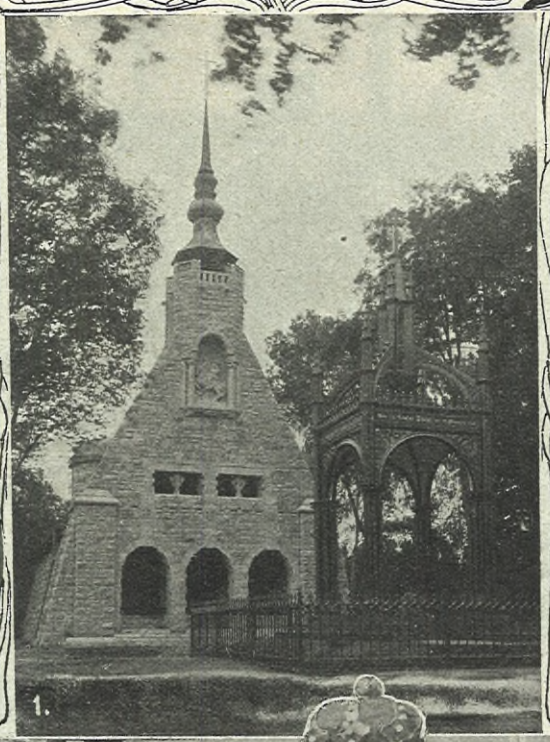

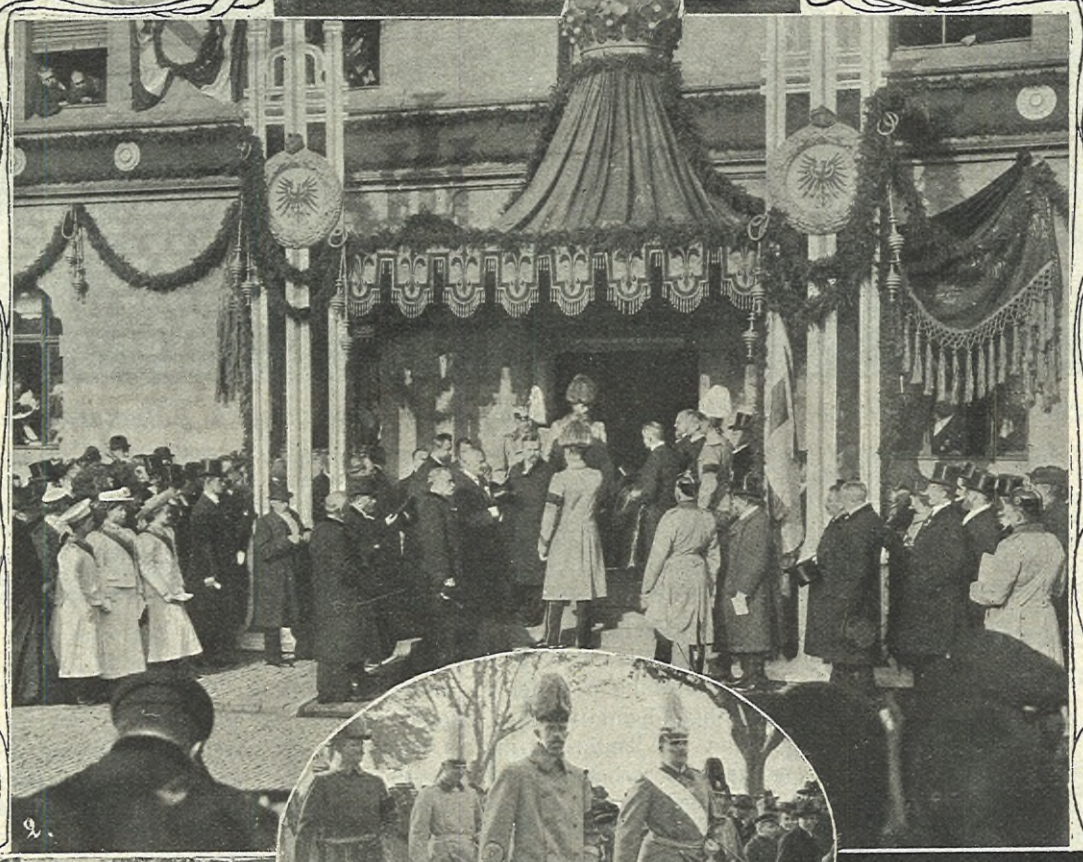

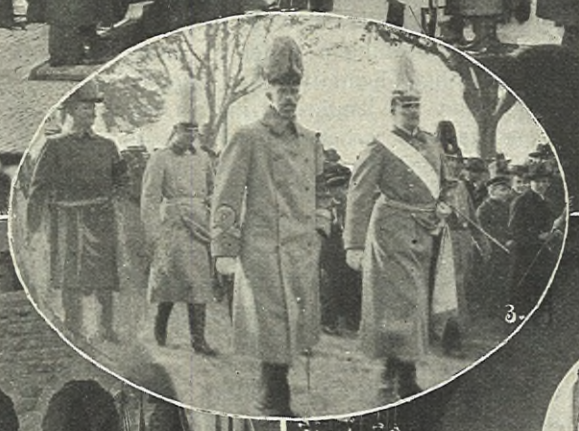

FRÅN GUSTAF-ADOLFS-KAPELLETS HÖGTIDLIGA INVIGNING I LÜTZEN DEN 6 NOV. 1907. FOTO FÖR IDUN AF L. SCHUCHARDT.

1. Kapellet och Schwedenstein. 2. Prins Eitel Friedrich af Preussen mottar kronprins Gustaf af Sverige utanför Lützens rådhus. Längst till vänster de 3 svenska skolflickorna, som nedlade den i förra numret afbildade minneskransen. Vidare ärkebiskop Ekman, ecklesiastikministern Hammarskjöld m. fl. 3. Kronprins Gustaf och prins Eitel Friedrich på väg till kapellet. 4. Kapellets nyckel öfverlämnas till staden Lützen. 5. Kapellets inre.

Några solglimtar från Sundborn

NOVEMBER HAR KOMMIT öfver oss och äter med hvarje dag ett nytt stycke af förmiddagstimmarnas knappa, döda ljus, och så godt som från morgon till kväll brinna lamporna på arbetsborden i stadslabyrinternas skymning.

Som att släppa in en strimma af ljus i ett skumt rum är att ta fram och betrakta den serie karaktäristiska Carl-Larsson-bilder, som vi här meddela, och som utgöra en del af arbetsresultatet från det nu snart utlupna året. De äro allesamman akvarellstudier i Carl Larssons kända manér; en snabb och öfverdådig teckning med böljande linjer, en ljus färgskala och ljusa motiv.

Modellerna har konstnären funnit bland barnen, sina egna och andras. Ett undantag är ju självporträttet, men konstnären i den hvita linnerocken och med de muntert kisande ögonen visar här själf så mycket af det barnalynne, han alltjämt håller vid makt inom sig, att en sammanblandning blir förlåtlig.

På två af taflorna hälsa vi med ett igenkännande leende ett af artistens egna världsberömda barn, den unge Esbjörn. Roligast är kanske den bild, där han öfverraskats i djup kontemplation inför en fluga, som promenerar sig på marmordamens hvita fot, en situation, karaktäristisk för medborgare af hans ålder, på hvilka flugor alltid utöfva en egendomlig dragningskraft.

Den andra taflan, där samme Esbjörn är förgrundsfiguren i ett friluftsscenerí från Spadarfvet, har sin styrka i den sorglösa sommarlofsstämningen. Det är en idyll af samma slag som många andra, af oss alla kända och älskade af den ungdomlige mästarens hand.

En älsklig liten bit är den lilla frukostscenen. Hvar och en som haft med barn att göra, helst den som suttit med en unge i knäet och sökt det lämpliga ögonblicket att sticka skeden i den lilla oroliga munnen, uppskattar det karaktäristiska i den snabbt nedkastade scenen, medan man beundrar den skicklighet, som träffat uttrycket i det pigga barnansiktet.

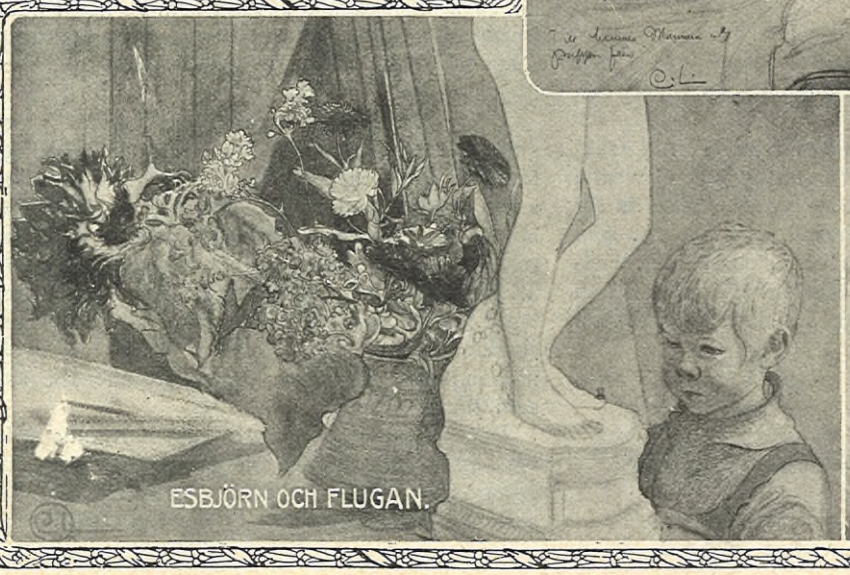

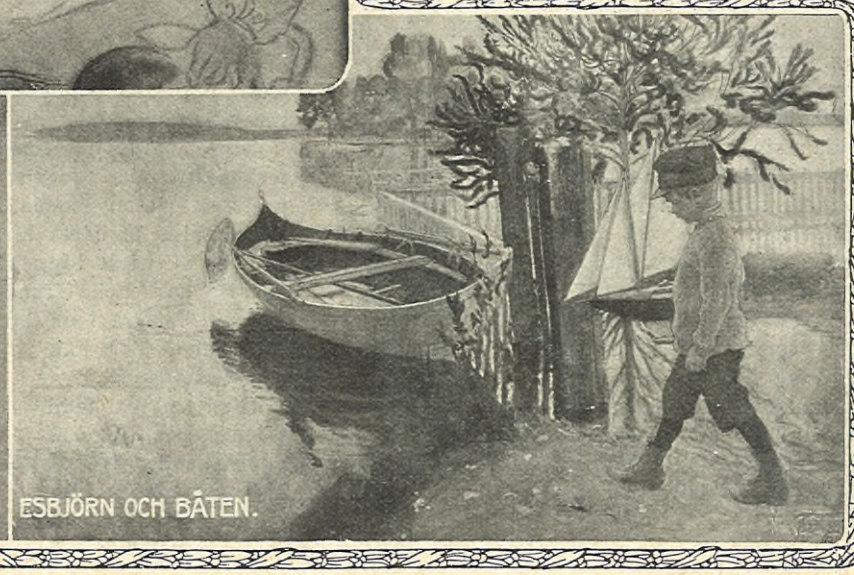

A. BLOMBERG FOTO.

HYLIN'S
·E·d·C·
3764
"EAU DE COLOGNE"
Nytt fabrikat af hittills ouppnådd kvalitet. Gör icke anspråk på att vara detsamma som andra märken. *Är icke lika bra, utan bättre.* Pröfva och döm! Köp svenskt fabrikat! Begär Hylins »E. d C.» Säljes öfverallt.

"Toutou" i New York.

En serie bref till "Nella" utgifna och illustrerade af W. Algren.

Tredje brefvet.

New-York, Dogpalace Hotel

$^5/_6$ 07.

Kära du!

I går var jag med "Tige" och "Chubby" till Newport, den fashionabla badorten. Vi voro bjudna på begrafning, och det är egentligen för att tala om, hur det gick till, som jag skrifver i dag.

Mrs B. C., en oerhördt rik änka, som bebor en af Newports magnifikaste villor och är stor hundvän, hade en svart pudel vid namn "Coco", som till sin otröstliga matmoders sorg för några dagar sedan kallades hädan. Han hade nämligen bland sina leksaker trenne s. k. "Teddybears" af olika storlek, du vet sådana där plyschbjörnar, som haft en så omotiverad popularitet, och det befanns att "Coco" i ett anfall af oförklarlig matlust, eller kanske var det bara lekfullhet, helt enkelt förtärt den största af björnarna, med den följd att han under gräsliga plågor utandades sin sista suck i sin förtviflade matmoders armar.

"COCO".

Jag behöfver väl ej säga dig, att alla Newports och New-Yorks mest framstående specialister tillkallats, men tyvärr utan resultat, d. v. s. personligen är jag icke säker på att icke "Coco" skulle redt sig bättre utan "doktor och mixturer", ty värre saker än en "Teddybear" har väl en pudelmage kunnat smälta.

Nu var han emellertid död och mrs B. C. måste besluta sig för att låta jorda sin älskling. Hon ägde en familjegraf närmare New-York, och där hade det alltid varit hennes förhoppning att mellan sin aflidne make och sin älskade "Coco" få sofva den rättfärdiges sömn och invänta uppståndelsen, men på grund af vissa protester från anförvanter, hvilkas föräldrar och syskon lågo i samma graf, måste hon till sin stora sorg afstå från tanken att begrafva lilla "Coco" där.

"TIGE".

Hon beslöt sig därför att under ett lummigt valnötsträd i sin park vid Newport nedsänka sin älsklings kvarlefvor till den eviga hvilan.

"Tige" hade anlagt åtta dagars sorg. Du vet, han är en sådan där riktig societetshjälte, som är med öfver allt bara fyra ljus äro påtända, och naturligtvis skulle han öfvervara "Coco's" begrafning; det var genom honom "Chubby" och jag fått våra inbjudningskort.

Färden dit var ganska lång. Sedan vi vid stationen ajusterat oss, begåfvo vi oss under iakttagande af värdig tystnad upp till den magnifika villan, "Marble cottage", där vi mottogos af några af mrs B. C:s närmaste, då hon ju själf var alltför upprörd för att utöfva värdskapet. Bland de sörjande märktes "Coco's" tre döttrar, "Alpha", "Lady och "Fifi", som likväl ej syntes vidare imponerade af ögonblickets allvar.

Genast efter ankomsten fördes vi in i likrummet, som var vackert ordnadt med växter och flaggor. Stackars "Coco" låg där sedan tvänne dagar på lit-de-parade i en med hvit atlas fodrad låda eller koffert, som var prydd med violer och rosor. Hans lilla kropp var svept i det amerikanska stjärnbaneret. Han såg litet "blek ut om nosen", tyckte jag, men i öfrigt påstod "Tige", som tillhört hans intimaste, att han ej alls var förändrad. Man skulle kunnat tro, att han sof, där han hvilade sitt trötta hufvud mot en kudde af äkta valenciennespetsar. Det var riktigt vackert att se, och jag kände mig helt rörd. Mina tankar flögo öfver till dig, min egen raring.

Det mest gripande var mrs B.-C:s afsked från "Coco", men det var så hjärtslitande, att jag helst ser, att jag slipper tala därom. Det var icke desto mindre mycket uppbyggligt och lärorikt.

Sedan locket pålagts och alla samlats i vestibulen, begaf man sig i vagnar till den i en aflägsen del af parken anordnade grafven. Här skedde nu jordfästningen med iakttagande af att intet fick förekomma, som på något sätt kunde såra de närvarandes känslor. Kofferten sattes in i en väntande vanlig likkista af ek med silfverhandtag och dito plåtar. Det hela nedsänktes i den öppnade grafven, som fylldes med blommor. Det var så högtidligt, tyckte jag och säkert var där intet torrt öga, när den sista skofveln mull täckte den lilla kistan.

En präktig grafsten, en meter hög, skulle redan samma dag uppresas på platsen. På framsidan stod, naturligtvis på engelska:

"Coco"
Vi höllo af honom.

På den andra sidan stod:

Född den 6 september 1896
i Paris
Död den 3 juni 1907
i Newport.

"Det skulle kännas mindre tungt,
om jag hos dig fick hvila lugnt."

A. B.-C.

Det var under djupaste allvar och i den mest upprörda sinnesstämning som återfärden till villan företogs.

Där väntade oss emellertid en furstlig traktering, hvarvid "Coco's" döttrar just ej visade prof på någon modesti, ty de nafsade åt sig nästan alla de bästa bitarna. "Chubby", som icke är så värst blyg af sig, skaffade sig emellertid en hel frankfurterkorf, som han gick att förtära i en blå och hvit sidensoffa i likrummet, där han fick vara ostörd.

"CHUBBY".

Efter maten hade vi ett par timmars uppfriskande lek på de präktiga gräsplanerna och i de inbjudande rabatterna. Jag hann rycka upp en hel rad daliaplantor, och en af "Coco's" döttrar gjorde rent hus på en begoniarabatt. Denna lilla diversion var så mycket angenämare, som sådana nöjen ej erbjudas i New-York, hvars blomsterrabatter förefalla bra futtiga i jämförelse t. o. m. med dem i Stockholm.

"Chubby" och jag återvände samma afton till New-York, men "Tige" stannade öfver natten.

I en morgontidning såg jag i dag följande notis, som visar dig, huru man här följer med sin tid:

"Coco", en vördnadsvärd pudel tillhörig mrs B.-C., dog nyligen i en villa, "Marble cottage", i Newport. Dödsorsaken var inre skador. Han värderades högt af sin matmoder, till hvilken redaktionen härmed tillåter sig uttala sitt lika varma som uppriktiga deltagande."

Du får ursäkta mig, att jag ej skrifver längre i dag, ty om en stund skall jag gå med "Fedinck" och se en pjäs, som uteslutande spelas af fyrbenta skådespelare. Det skall vara något alldeles enastående i sin genre.

Hälsa gemensamma bekanta och tänk ibland på din gamle

"Toutou."

Vaxblekargården i Eksjö.

OM ÄNNU ett gammalt äktsvenskt kulturmärke, som hotar att bortspolas af modärn tid, talar här en känd författarinna. Må hennes vädjan till räddande pietetsfulla krafter ej förklinga ohörd!

DÅ JAG i somras gjorde ett besök i Eksjö, fästes min uppmärksamhet på en af stadens sevärdheter, i mitt tycke af mer intresse än såväl den gamla kyrkan som de nya soldatkasärnerna och de modärna officersvillorna. Det var Eksjö äldsta byggnad, den s. k. Vaxblekargården.

Byggd af massivt stockvirke ter den sig med sin utskjutande öfvervåning, sina små fyrkantiga fönster, sitt egendomligt afdelade, höga tak som synnerligen typisk för hur en förmögen borgare på 1600-talet redde sitt hem. I en senare tid har huset för att göras lämpligt till uthyrning blifvit inredt med flera smålägenheter, men ursprungligen har där säkerligen endast funnits ett kök, det stora i öfre våningen, där ännu den öppna, hvitmenade spiseln finnes kvar.

Den imponerande härden, det sluttande golfvet med sina breda plankor, bjälktaket, de öppna väggfasta skåpen, där man ännu tycker sig se tenntallrikarna i prydliga glänsande

rader, verkar alltsammans så illusoriskt, att man inbillar sig höra surret af flitiga spinnrockar borta ifrån spiselhörnet, och genom den öppnade dörren ut till svalgången skymtar man mot sommaraftonens bleka stjärnhimmel konturen af en vacker flicka i borgardöttrarnas typiska nutidsdräkt.

Alla rummen äro för öfrigt försedda med bjälktak. Nu äro dessa samtliga hvitstrukna helt rätt och slätt, men att de en gång framstått i praktfullare utstyrsel, därom vittna några medaljongmålningar, som ännu finnas i behåll och förvaras i Jönköpings stadspark. De tunga dubbelportarna till gatan likasom också dörren, som från stora köket leder ut till den pittoreska svalgången, äro af snidad ek och försedda med prydliga järnbeslag.

På den rymliga vinden, där virket framstår ohöljdt och omåladt, kan man granneligen se att byggningen tillkommit före sågverkens tid, ty de mer än halfmeterbreda ekplankorna äro "skrädda" med yxa för hand.

I stil med den gamla gården är den originella gamla fröken-vicevärdinnan, hvilken i 45 à 50 år haft sin varelse här och som känner sig nära nog ett med Vaxblekargården. Med ögon strålande af belåtenhet berättar hon om hur många resande som komma och bese den gamla byggningen. Hon glömmer ingalunda att tala om, att prins Eugen varit där och uttryckt sitt lifliga intresse och beundran, samt att "lärda herrar både från Stockholm och Göteborg sagt, att den här byggningen borde då aldrig rifvas, utan stå som den står, och fröken skulle alltid bo här."

Detta senare har särskildt tagit hennes hjärta.

Då nu genom Kalmar regementes förläggning till Eksjö staden kommer att utvidgas och tomterna naturligen stiga i värde, är det väl troligt att Vaxblekargården kommer att försäljas och rifvas ner för att ge plats åt en modärnare och tidsenligare byggnad. Här vore ett tillfälle för någon fornminnesälskare och mæcenat att visa sitt intresse genom att inköpa byggnaden, låta restaurera och möblera upp den i trogen 1600-talstil samt flytta den till någon lämplig plats, exempelvis Stadsparken vid Jönköping eller Skansen. Så stor som byggnaden är vore den en ypperlig lokal för en mindre museisamling, utom det att den i och för sig själf utgör en vacker och värdig kulturbild från en svunnen tid.

ULLA LINDER.

INTERIÖR FRÅN VAXBLEKARGÅRDEN.

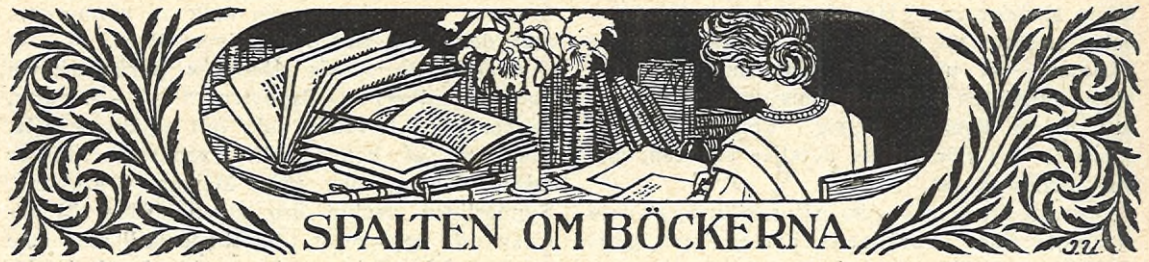

Johan Nordling: Siljan. En bok om Sveriges hjärta. I. II.

C. E. Fritzes bokförlagsaktiebolag.

Af närliggande skäl ha vi ansett mindre lämpligt att — ehuru uppmaningar icke saknats — öppna Iduns spalter för någon redaktionell anmälan af ofvan angifna nyutkomna arbete. I dess ställe tillåta vi oss att här nedan göra några korta utdrag ur de uttalanden om "Siljan", som hittills förekommit i den öfriga pressen. Den utomordentliga välvilja, med hvilken boken i fråga från de mest skilda läger och landsändar mottagits, har naturligtvis djupt måst glädja dess författare, och han ber att få begagna detta tillfälle att frambära sitt ödmjuka tack. Att det är de stora och lifsviktiga fosterländska ämnen, "Siljan" behandlar, långt mer än några litterära förtjänster, som framkallat bifallet, inser författaren fullväl. Och bland alla de sympatifyllda uttalanden, hvarmed man hedrat honom, har heller intet känts mera upplyftande och värmande för hans sinne än det betyg, som en af våra främsta skalder behagat gifva hans verk såsom "ett vittnesbörd om svenska hjärtans och svensk odlings renässans".

DR C. D. AF WIRSÉN skrifver i Vårt Land bl. a. följande: — — "I den gamla bygden kring Siljan klappar Sveriges hjärta, och författaren har tydligen själf omsorgsfullt sett allt hvad han så kärleksfullt för oss återgifver. Synnerligen poetiskt verkar teckningen af fäbodvallen på Åsberget: vi höra toner från bockhorn och näfverlurar; gamla sägner inflikas i berättelsen, och man kan tryggt säga, att i författarens framställning ett helt landskap pittoreskt framträder för vår syn. Det sägs att den gamla kyrkoklocka, som 1531 sjönk i Siljans djup, skall om ofärd hotar landet, mäktigt dåna och gifva gensvar åt sina systrar kring stränderna. En manande klockklang ljuder ock i denna bok "om Sveriges hjärta", och den manar till fosterlandssinne, till omvårdnad af det äkta svenska sinnelaget, de goda svenska hemsederna.

Vemod omskiftar med glädtighet i dessa Dalaskildringar; i moll tonar beskrifningen af den unga Märthas död, men hvilket lifsmod, hvilken dådlust ligger det ej i hvad som förmäles om det hurtiga Dalalynnet och om Stålfelts alla sträfvanden att höja och luttra folkandan! Intet orent finnes i dessa bilder: de äro mättade af hälsofullt allvar.

Stundom ser man, att författaren för enskilda typer tagit modellerna ur verkligheten, och lätt igenkännliga äro konstnärsporträtten Sonne och Vrede. Man kan, hvad enskildheter angår, ibland hafva andra åsikter än författaren; men i det stora hela ryckes man med samt gifver sitt hjärtas bifall åt hans bilder från skog och sjö, från folklynne och ursprungliga folkseder. Johan Nordlings "Siljan" är ett alltigenom ädelt arbete och har en befriande, stålsättande inverkan på hvarje läsare, hvars smak ej hunnit förskämmas af de många osunda fenomenen i vår djupt upprörda tids skiftningsrika skönlitteratur."

K. G. Ossian Nilsson, den kände skalden, yttrar i Ny Tid: "Det uppvaknande på många områden, det förnyelsearbete, som onekligen ägt rum eller begynt här i Sverige, och som man är van att datera från 1905, men som väl börjat vid ett betydligt tidigare datum, har väntat på sitt epos — det epos, som Johan Nordling nu skänkt med sin storslagna bok *Siljan, en bok om Sveriges hjärta*. Boken är en lofsång, en hög visa öfver uppsvensk natur och uppsvensk folkkraft, en beundrans hymn till det vackra som finns, det stolta, som drömmes, och det duktiga som göres inom svenska råmärken. — — "Siljan" har — så paradoxalt det kan låta — blifvit en motbild till "Svarta Fanor". Bägge skola helt visst en gång bli viktiga porträttgifvande dokument, den senare omslutande hatfullt etsade, svartmålade karrikatyrer från hufvudstadens kulturregion, den förra lämnande miniatyrer och praktbilder i guld och rosenrödt från Dalarnas kulturregion, från dess demokratiska bygderenässans. — —

Äro sålunda typerna och deras atmosfär af idéer och verksamhet väsentligen gripna ur samtida kulturkretsar, så äro själfva berättelsen och de personliga ödena till väsentlig del författarens egen uppfinning. Den — som alltid hos Nordling — betagande vackra kärlekshistorien i bokens centrum är gifven med en kvinnokännares okonstlade, okrystade omedelbarhet och charme. Naturskildringen, som för närvarande står så högt i Sverige, firar här och där verkliga triumfer — utan att dock naturdikten (såsom hos Forsslund) någonsin tar ledningen ifrån berättelsen. Det centrala ligger i personernas inre och yttre lif. Vacker, stundom rent gripande är Karl-Olofs gestalt, en bland de svenskaste typer en förf. haft att skildra och i hvilken han lyckligt fått fram det skiftande känslobarn, svensken djupast inne är. Momentet, då Karl-Olof ställes inför hjärtesorgen, hör till de vackraste i boken och i många böcker för resten.

Skildradt med en konstnärs kraft och med en rikedom på fakta och detaljer, en kännedom om folkmål och folklif, om bygd och tradition, som synes förutsätta mera än tillfälliga studier på ort och ställe, ja, rent af antyder förf:s borna borgerskap i provinsen Dalarna (måhända misstar jag mig i faktum — jag kan här blott gissa), ter sig bygdelifvet onekligen lockande. Äfven för den, som i likhet med undertecknad hvarken vill uppoffra staden eller världsborgarskapet, klingar hembygdsropet välkommet. Det vädjar till makter, som aldrig kunna afsättas, det snuddar vid trådar, som äro hopspunna med vår lifstråd och hvilkas afklippande skulle, åtminstone andligen, förringa, ja, döda oss! Både som konstverk och som budskap är "Siljan" därför ett glädjande tidens tecken."

Författaren *Bo Bergman* i Dagens Nyheter: "— — Johan Nordling har alltid och framför allt kunnat ge det spröda och ljusa i unga, nymornade kvinnosjälar, och han har här åstadkommit något af sitt bästa. Jag bekänner, att jag är smått förälskad i den unga damen (Märtha Bure) med de djupgrå ögonen och pärlemorshyn och att jag uppriktigt sörjer öfver det dystra slutet på hennes och Karl-

Olofs kärlekssaga. Hon kunde gärna fått lefva och fortsätta att sjunga den vackra romansen "Lamour est un enfant trompeur", som den blåa julikvällen mellan lindens grenar, när hennes hjärta lämnade ut sig. Episoden är förtjusande och hör till de detaljer i boken, som man minns längst.

Annars är, som sagdt, naturskildringen dess starkaste sida. Författaren har tydligen gjort grundliga studier, han kan sitt landskap och ger det i taflor af mycken prakt och med många klingande och färgstarka ord. Han målar en julotta i Leksands kyrka, midsommarkvällens trolleri, molnvärlden öfver Siljan, de gamla spindelgrå byarna, vinternattens stjärnor och dödsköld, och han gör det ofta stort och effektfullt.

— — värmer genom uppsåtet, genom sin trosbekännelse, sin orubbliga optimism och sin hänförda fosterlandskärlek. Allt i den är så "hjärtinnerligt undt", som pastorskans smultronskål hos fru Lenngren, och man slutar med att hålla af författarens apostlar och önska dem lika godt som han önskar dem själf. De ha aldrig kunnat komma i trofastare händer, och eftersom entusiasm är en vara, som man inte kan få för mycket af, när det gäller sträfvan mot ett godt mål, så har denna "bok om Sveriges hjärta" alltid sin gifna mission. Det är en bok för folkbiblioteken och läsecirklarna, för hemmen och ungdomen och jag är viss om att den kommer att sprida glädje!"

D:r Knut Barr i Stockholmstidningen: " — — Vi ha icke blifvit allt för bortskämda med patetisk litteratur — det är knappt att jag vågar nedskrifva ordet patetisk, eftersom jag inte menar något ondt med det — vi behöfva allt flere böcker, som verkligen *vilja* något, vilja varmt, ärligt och hänsynslöst. Den värme och den kärlek, hvarmed Johan Nordling omfattat sitt ämne, lyser på hvarje rad i hans nya bok. — — En så förtjusande uppenbarelse som Märtha Bure är värd en hedersplats bland vår skönlitteraturs kvinnogestalter."

D:r John Landquist i Svenska Dagbladet: "— — Hans skildringar af Siljan i skiftande dagrar — t. ex. den af färden i sommarnatten, då "själfva atmosfären förtätas och fylles som af ett blåskimrande kosmiskt stoff", utstråla en färgmättad skönhet och äga konstens fasthet: intet ord är öfverflödigt, men hvarje betydelsefullt. Synernas egen stilla storhet och djupa glans har här fyllt författaren. Och det finnes utom detta ännu några kapitel i boken, som man vill minnas, nämligen de som gruppera sig kring den unga Märtha Bures död. Ty deras stämning äger helgden af tårars förandligade renande lyrik, af ungdomsdödens hvita ro och kärlekens ensamma höga smärta midt i lifvets trygga världslighet omkring. Så bli vi till slut öfvertygade, att vi varit i sällskap med en diktare: här har han vunnit oss!"

L. A. Ahlgren i Nya Dagligt Allehanda: "— — För den, som bott i denna bygd och vistats bland detta folk i åratal, är det rent förvånande att konstatera den på en gång skarpa och fina iakttagelse, med hvilken författaren, som dvalts där under några snart flyktande semesterveckor då och då, mäktat tränga genom ytan och fånga det väsentliga ej blott i landskapets växlande fysionomi, utan ock i folksjälens djup. — —"

Johan Levart i Figaro: "Detta är den vackraste bok, som Johan Nordling skrifvit, full af entusiasm och skönhetslängtan. Dalarna är den landsända, hvarifrån friska vindar skola susa ut öfver allt Sveriges land och rike, hvarifrån musten och kraften skola komma, ljuset skina i mörko lande. Boken är full af fagra naturskildringar, personerna äro tecknade med säkerhet och kraft, och som en blomma, som öppnar sin kalk en vårmorgon, står den väna bilden af Märtha Bure. — —"

Friherinnan Annie Åkerhielm (författarinnan Annie Quiding) i Gefleposten: "— — en varm, vacker, ljus, lefvande bok, full af äkta känsla. Som ett af bokens allra vackraste partier måste nämnas den unga Märthas begrafning. Synnerligen vackra äro äfven färden till julottan och uppbrottet till fäbodarne; med icke mindre åskådlighet och styrka än Dalamålningarna äro skildringarna i bokens början från Operakaféet och vårnatten på Djurgården gifna. — —"

D:r J. Atterbom i Göteborgs Handelstidning: "Dalarna, hvars kärnsvenska natur och befolkning under senare tid lockat turister och konstnärer i allt tätare flockar, har i dessa dagar fått ännu en varmt entusiastisk och vältalig lofprisare. Det är den bekante författaren, numera Idunredaktören, Johan Nordling, som nu efter års uppgående i redaktionsarbetet åter framträder på den skönlitterära vädjobanan med ett större arbete, hans mest omfattande hittills, hvartill han undfått ingifvelsen under ströftåg i landet kring Siljan. Denna Dalabok af en icke dalkarl är buren af en sådan kärlek till det minnesrika landskapet och med så kraftigt häfdande af dess rangplats i vårt fosterland, att den utan tvifvel kommer att ännu mera väcka intresset för de bygder, hvarom den handlar. — —"

Göteborgsposten: "— — Johan Nordling är hela tiden full af den eldigaste hänförelse, och det han skildrar är äfven själft ett hänförelsens verk. — —"

Mora Tidning: "Hvad mera lockande kan man tänka sig än att få läsa om dessa folkledare i Dalom, följa dem från den kvalmiga hufvudstaden till landet, såsom man en gång följde hjälten i Storgården, se dem på lekaftnar och föreläsningskurser, se deras kamp i sin tidning, mottagande nya medel och nya krafter, och till sist få ett så vackert slut på det hela som det stora ungdomsmötet i Mora! — —"

Västra Dagbladet, Boråsposten: "— — Upp alla redliga drängar! ropar Karl-Erik Forsslund. Johan Nordling har med sin nya bok låtit denna samlingssignal för ädla mål ljuda fulltonigare, förståeligare, mera medryckande än det kanske någonsin förut ljudit. Johan Nordling är skalden med verklighetsblicken och hans bok är en fosterländsk gärning! —"

Axel Alhman i Helsingborgs Dagblad: " — — Det verkar nästan befriande att för en gångs skull i modern skönlitteratur träffa på ett arbete, som fullt konstnärligt moget, dock ej rör sig med fördjupade psykologiska spörsmål, utan griper direkt ur lefvande lifvet — — Arbetets fasta komposition och väl afvägda proportioner förtjäna också ett erkännande såväl som det klartänkta, konsekventa genomförandet. Såsom en plastiskt utformad, skönhetsmättad ram kring skildringen af dessa människor och deras öden står naturen. Johan Nordling synes mig äga den inre adekvata kunskap därom, som är en nödvändig betingelse för att sannt kunna tolka dess tusenstämmiga, oändligt växlande melodier. Därför kan också den stilistiskt jämna, otadliga formen just i naturskildringen höja sig till en stor öfvertygande patos eller sänkas till en rik lyrisk ton, och i båda fallen kommer författarens moderna känslighet för färger och dagrar till full och lycklig användning.

Helt visst skall också "Siljan" vinna den popularitet och spridning, den förtjänar. Det ligger däröfver en ren, frisk doft af blommor, som ej hämtats från en exotisk främmande värld, utan vuxit i svensk jord i svenska skogar."

I *Tidning för Falu län och stad* skrifves: — — "Vi ha läst många skildringar från Leksand och Siljan, men dessa äro matta och färglösa i jämförelse med hvad Johan Nordling presterat. Det ligger ett tjusande behag öfver natur- och folkskildringarna, och enhvar, som läser dem, måste gripas af en oemotståndlig längtan att få se de fagra nejderna kring Siljan. Leksand kan alltså bereda sig på en ny turistström! — —"

Helsingfors Dagblad skrifver: "— — om författaren vore målare, vore han en af sitt lands främsta ladskapskonstnärer. Han ser intensivt, individuellt konstnärligt. Länge efter det man läst hans arbete skall man ännu på sitt ögas näthinna se de strålande bilderna af hans landskapsmålningar från Dalarna. — — främst stå de sidor i boken, där "Märthabarnets" och Karl-Olofs kärlekssaga börjar flätas in i berättelsen. Här blir författaren skald, hans ord falla så mjuka som blomblad öfver Märtha Bures spröda och veka personlighet. — —"

Såningsmannen: "— — ett lefvande stycke Sverige, sedt med ett sällsynt vaket och känsligt öga, skildradt af en penna, som når alla strängar på svenska språkets instrument. — — En fosterländsk bok i bästa mening, med starka, stundom omotståndligt medryckande grepp på lifvet, såsom de oförglömmeliga två näst sista kapitlen. — —"

Nerikes Allehanda: "—En bok för unga sinnen".

Smålandsposten: "— — ett maningsord till alla svenskar — — arbetet är ett af de mest sunda och friska som på länge utkommit. — —"

Barn- och ungdomslitteratur.

II.

J. C. v HOFSTEN: Minnen från den Karolinska tiden, pris 1: 25; Bilder ur Danmarks historia I, II, III à 2: 75; Drottning Elisabeth och hennes omgifning, pris 2: 50; Från Ryssland I, II à 2: 50; Sigrid Kruse: Från vår Storhetstid, pris 1: 75; Ur medeltidens stjärnenatt, pris 1: 50. — M. Anholm: Vikingar och deras ättlingar. Fyra berättelser. Pris 2: 50. — Victor v. Scheffel: Ekkehard. Öfvers. af L. Arosenius, pris 3: 75. Norstedt & Söners förlag.

Det historiska området är ganska rikt företrädt inom Norstedtska biblioteket. Ett af de mest förekommande författarnamnen där är J. C. v. Hofsten. Såväl skildringarna från vår storhetstid som berättelserna ur Danmarks, Englands och Rysslands historia utmärka sig för historisk trohet, oväld och klarhet i framställningen. Man kan emellertid inte låta bli att önska, att förf. mer inriktat sin verksamhet för att gifva karaktärsbilder än tidsbilder. Då skulle hon säkert drifvits att företrädesvis skildra sådana personligheter, som värma och entusiasmera till stora handlingar. Nu verkar det i viss mån beklämmande att i flera af hennes böcker, t. ex. i skildringarna från Elisabeths hof, hvilka f. ö. på grund af alla de dramatiska situationerna där äro mycket intressanta, ej möta en enda personlighet värd beundran och kärlek. Och man frågar sig, hvad svensk ungdom kan ha för behållning af att fördjupa sig i Kristian VII:s sorgliga historia. Montaignes träffande ord rinna en i sinnet: Skall historieundervisningen äga något moraliskt värde för ungdomen, så måste den sätta de unga i beröring med "les grandes âmes des meilleurs siècles."

Däremot är man förf. tacksam för hennes präktiga skildring af en af Storhetstidens vackraste typer, Lennart Torstensson. — Intressant är det också att få stifta bekantskap med Tausen, Danmarks reformator, hvilkens nit dref honom att predika evangelium t. o. m. från fängelsegluggen, med Korfitz och Leonora K. Ulfeld samt med Holberg. Korfitz Ulfelds historia är ju full af spännande äfventyr, och Leonora K. Ulfeld är en karaktär, väl värd att lära känna.

Af Sigrid Kruses historiska berättelser äro "Ur medeltidens stjärnenatt" de bäst gjorda, om ock psykologien äfven här lämnar åtskilligt öfrigt att önska.

Förträffliga, intressanta skildringar ur normandernas historia i Frankrike och Italien gifver oss M. Anholm i sitt arbete Vikingar och deras ättlingar. De kunna läsas med mycket nöje både af 10- och 13-åringen.

Ett konstverk med ämne från medeltiden är Victor v. Scheffels roman Ekkehard. Det borde finnas i hvarje 16- och 17-årings bibliotek, så färgrikt och fyldt af poesi är det.

MARIE LOUISE GAGNER.

LUZERN
Förnäm vistelseort under sommaren.
G:D HOTEL NATIONAL
Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön. Rum från 4 kr. Ill. prospekt gratis.

GUSTAF-ADOLFSDAGEN I STOCKHOLM, KONUNG OSCAR II NEDLÄGGER I RIDDARHOLMSKYRKAN EN KRANS PÅ GUSTAF II ADOLFS KISTA. TILL VÄNSTER PRINS GUSTAF ADOLF OCH PRINSESSAN MARGARETA, TILL HÖGER PRINS CARL OCH PRINSESSAN INGEBORG.
TECKNING FÖR IDUN AF D. LJUNGDAHL.

FREDRIK NYCANDER:

Öddö.

HAFVETS skummande, hvita vågor
rulla långa mot stenig strand.
Solens flammande, röda lågor
skina hett öfver gulhvit sand.
Block, som slungats af jättenäfvar
från de klippor, de brutits ur,
stå som stelnade urtidsdjur.
Svartbrun, skuggande hafsörn sväfvar
in mot kusten med ödsligt skri,
seglar ensam och tung förbi.

Ingen klippvägg hans stormrop fångar,
stranden sträcker sig ekolös.
Hafvet vräker, och sanden ångar,
tistlar växa i gråa rös.
Martall vrider förkrympta grenar
upp igenom den magra mull,
får ej krona för stormens skull,
breder tätt öfver kullerstenar
burrigt täcke till ejderns hägn
undan nordan och gisselregn.

Raka enar med hvassa nålar
stå som poster i sol och storm.
Hundraåriga mossan målar
svarta bilder af gåtfull form.
Själf en gåta, som rolös irrar,
läser tankfull jag hällars text,
än lik fartyg och än lik växt.
Stumma runor, hvarpå jag stirrar,
gäcka öga och tankegång
vid det eviga hafvets sång.

Namnsdagen.

Af **Ludvig Nordström.**

ALLA HADE KLÄDT UT SIG, men vi gingo först, i bara nattskjortan.

Vi öppnade dörren till sängkammaren, och alla ropade vi på en gång: »Vi ha den äran att gratulera!»

Då reste sig vår mor i sängen och slog samman händerna och sa: »Jo, jag tackar, jag!» Och då sa Affe ifrigt: »Hörde inte mamma, att farbror Ernst sköt fyra skott? Det är många hål i hebbervägen.» Och vår mor tog honom till sig i sängen och svarade, att det hade hon hört, och så tackade hon farbror Ernst och oss allesamman, som gratulerade.

Sen placerades kaffebrickan på ett bord vid sängen. På brickan låg en stor krans och kakor och skorpor och blommor och en stor melon.

Genom dörren kom Pirre och sa': kra-kra, ty han var en skata. Han satte sig på kanten af brickan, men blef bortkörd, och då satte han sig på Hildings axel och vippade med stjärten och skrattade, och strax tog Hilding till att skrika, och pappa körde bort Pirre, som satte sig på murkransen. Hilding fick gå in och byta om skjorta, men han grät och bad, att vi inte skulle äta upp alla kakorna, ty, han tyckte mer om kakor än någonting annat, och aldrig på hela sommaren hade han sett så goda kakor som i dag.

Åt mig räckte han ut tungan, när han stod i dörren, och sa': »Du är så dum, så!» Ty Pirre var min skata. Så skulle jag ge honom en örfil, men min far ruskade mig i armen och sa': »Vill du hålla dig i skinnet, lymmel! Du kan vara snäll åtminstone i dag.»

Då sa' jag: »Jag vill inte ha kaffe och inte kakor heller och inte krans och inte nånting.»

»Låt bli då!» sa min far. »Dess mer blir det för oss andra.»

Jag tog Pirre på fingret, och han såg på mig och skrattade, och så gingo vi in i barnkammaren.

»Du är så dum med den där dumma Pirre!» sa' Hilding, och han stod alldeles naken midt på golfvet, och syster Hilda höll på att ge honom en ren skjorta. Jag gick fram och sparkade till honom, men inte mycket; han kastade sig på golfvet och började skrika. och så kom pappa in och frågade, hvad som var meningen. Då slutade Hilding skrika, och så sa' han: »Ja, då Ludvig sparkas och är så dum!» Och jag sa: »Då han säger, att jag är dum, så!» Vi fingo en örfil hvar, och sen sa' Hilding: »Jag vill inte ha kaffe och inte kakor heller och inte krans. Och ingenting alls. Dumma så!»

Så fingo vi stanna i barnkammaren. Men då vi voro utestängda från de andra och hörde, hur de skrattade och pratade och slamrade med kopparna, slöto vi fred och sa': »Hvad är det för konst att dricka kaffe! Det är väl inget roligt!»

Vi öppnade fönstret och klädde af oss skjortorna och hoppade ut på gården, och där dansade vi i gräset, och Pirre satt i fönstret och skrattade. Men pappa fick se oss och ropade: »Vill ni gå in genast, lymlar, annars ska' jag komma och ge er ett kok stryk!» Då kröpo vi långsamt in och sa: »Aldrig kan man få ha något roligt heller!»

Så öppnades dörren, och man ropade oss till sängkammaren. Vi fingo kaffe och dopp och satte oss i öppna spisen, och Pirre satt i mitt knä och tittade på mig och lade hufvudet på sned. Jag lät honom ta' tuggan från min tunga, men han blef så ifrig, att han stoppade ena foten i koppen och välte den, och då blef jag så arg, att jag kastade ut honom på golfvet. Och då trätte han.

Sen gaf oss mamma en liten skifva melon. Det var ingenting godt. Hilding fick tårarna i ögonen och sa', att han ville ha en kransbit till, han ville inte ha nå'n rutten apelsin. Jag slickade af sockret och gaf kanten åt Pirre, och han släpade i väg med den rundt golfvet, och alla skrattade åt honom.

Men Pirre var en klok skata. När han såg, att alla skrattade åt honom, kraxade han tillbaka och flög upp i sängen och satte sig på Affes hufvud, och där vippade han på stjärten, och så flög han med ett långt skratt ut genom dörren, och han pratade för sig själf ute på bron, ända till dess att han kom spatserande genom tamburen och tittade med sträckt hals öfver tröskeln.

Men Affe började gråta, och Hilding sa' med sin plutiga mun: »Tjänligt åt honom, han har inte fått nå stryk alls! Han är så feg, så!»

Och så togs brickan bort, och vi klädde på oss och gingo ut.

En vimpel och två flaggor smattrade från flaggstången, och hos alla bekanta rundt om flaggade man också, af artighet och därför att alla fruarna voro bjudna på förmiddagskaffe.

Nere på lägdorna surrade slåttermaskinen, och ångbåten syntes borta vid Ulfvik.

När den hade kommit till bryggan, släppte den ut ånga, så att det hväste, och sommargästerna gingo i en lång rad ut på bryggan. Somliga hade paraply, och andra hade en rock på armen, och en hade en smörgås i handen och kom springande och hade hatten i andra handen och hade försofvit sig.

Sedan ångbåten gått, togo Nisse och jag fram cigarrettlådan, som vi hade gömt i en rutten stock i en sjöbod, där en linärla hade bo. Regnet hade skadat cigarretterna, så att de voro gula på ena sidan, men de smakade bra ändå, och vi sågo på röken.

Vi sutto i sjöboden och bolmade och metade spigg, och när vi fingo en spigg, satte vi en kork på hans taggiga rygg och läto honom sedan simma. Snart hade vi flere korkar, som simmade omkring på vattnet, och vi kallade dem vid namn, de voro stora ångare, som gingo till England och Calais och andra länder. De andra spiggarne summo kring dem, som hade kork på ryggen, och nosade på dem, och sedan backade de och foro sin väg, och så stannade de och stodo och darrade med bröstfenorna och sågo fundersamma ut, och korkspiggarne fingo inte mera umgås med de andra, utan fingo vara alldeles för sig själfva.

När Emil Gradin såg, att vi sutto i sjöboden och metade, rodde han till oss från sin brygga.

Då släckte vi cigarretterna, ty han var en rallbytta och kunde berätta för Beda, att vi rökte, och henne kallade vi postbudet.

När vi målade båten åt farbror Emil, hade Nisse hoppat vårdslöst ombord och rifvit upp ena sidan, och det berättade Emil för Beda, och hon berättade det för Nisses mamma, och på det viset fick inte Nisse vara med om kappseglingen. Därför hatade vi Beda och Emil.

Emil var bara en torparpojke, men han sa, att han skulle tjäna pengar, så att han skulle bli rik. Han talade alltid om pengar, och han köpte och sålde alltid, och han försökte att lura oss, när vi hade pengar, men så sa vi åt Per-Otto, som var bror till Nisse, och Per-Otto sa åt Emil: akta dig, torparslyngel, så att jag inte klår dig! Emil gnodde, men han räckte långnäsa åt Per-Otto på hans rygg. Det sågo vi med glädje och talade om för Per-Otto, och då gaf han Emil en hurfvel och sa: hva, är du feg? Går du på ryggen,

Claës Hultberg
Konsthandel och Inramningsaffär.
Alla sorters Taflor och Reproduktioner, Skulptur, Keramik, Porslin. Största lager af Fotografiramar. Speglar och Konstmöbler af eget förstklassigt fabrikat.
18 Birger Jarlsgatan 18

INTIMA TEATERN OCH DESS SKAPARE

1.

2.

DET ÄR VERKLIGEN sant — Stockholm får ännu en teater till sina många förutvarande. Den blir helt exklusiv, liten, elegant, en scen afsedd för en enda författares — August Strindbergs — dramatiska produktion, med knappt 160 åskådareplatser, och — ingen spritservering!

Man har länge önskat sig något i den riktningen, och nu har direktör Aug. Falck realiserat drömmen genom att trolla fram Intima teatern.

Den nya konstanstalten njuter förmånen af ett utmärkt läge, Bantorget n:r 20, och dess inre präglas af en solid och på samma gång diskret smak.

Genom två ståtliga ekportar kommer man in i de båda parkettgångarna — en för vänster och en för höger parkett — af hvilka den ena leder direkt till salongen, medan den andra vidgar sig till en foajé, hvarest vatten och frukter skola tillhandahållas publiken vid en liten disk. Denna försalong till parketten omgifves af två små sällskapsrum, det ena en foajé för damerna möblerad med en gul sidenmöbel och prydd af tysken Lewys ungdomsbyst af August Strindberg.

Det andra rummet är inredt till rökrum och har tapeter af gyllenläder.

Salongen upptager som ofvan nämndes cirka 160 sittplatser samt två sidologer med tre platser i hvardera. Ljusa mahognystolar med mjuka sitsar af Smyrna-matta, väggarna i hvitt och grön matta på golfvet förläna salongen en behaglig prägel, hvilken ytterligare stärkes af takets båglampor, som nedsända sitt ljus genom ett gult sidendraperi.

Scenen är som sig bör helt liten, så att de intima kammarspel, som skola gå öfver dess tiljor, kunna verka med vederbörlig intensitet. Till höger om skådebanan befinner sig artisternas foajé, äfven den monterad med mycken smak, och vidare klädlogerna.

Den oljemålning vi reproducerat bland våra bilder, en hafsvåg, som rullar fram under en nattlig skybetäckt himmel, tillhör de från August Strindbergs hand utgångna egendomliga konstverk i färger, hvaraf ett par och däribland den ifrågavarande pryda teaterns inre. Motivet till taflan fick skalden under en sjöresa mellan Tyskland och Sverige, då en stor hafsvåg hela natten följde i ångarens kölvatten.

3.

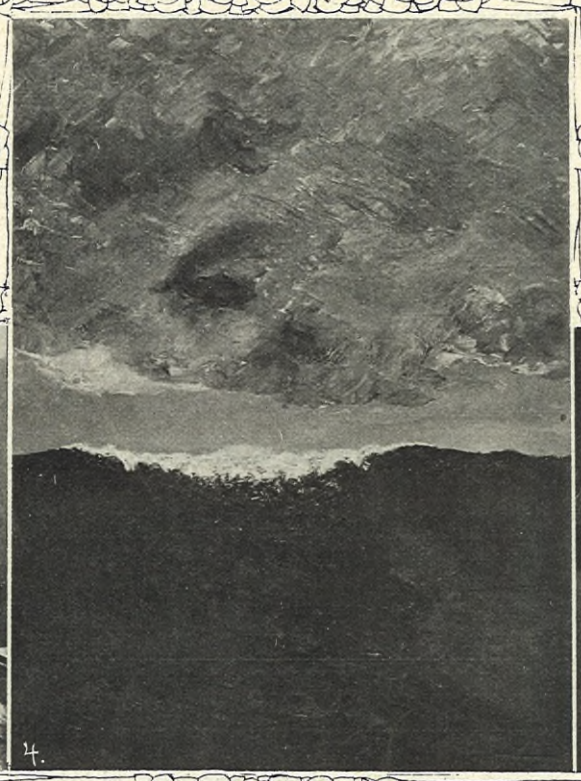

4.

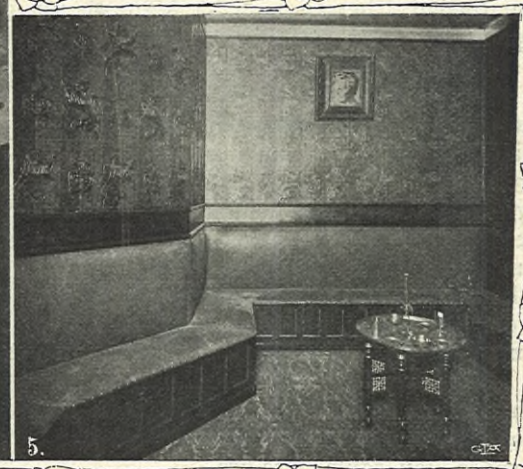

5.

BILDER FRÅN INTIMA TEATERN. 1. DIREKTÖR AUG. FALCK. 2. SALONGEN OCH SCENEN. 3. DAMERNAS FOAJÉ. 4. VÅGEN, OLJEMÅLNING AF AUGUST STRINDBERG. 5. RÖKRUMMET. A. BLOMBERG FOTO.

Lanolita-Tvålen.

Ferd. Mülhens, 4711, Köln tillverkning

är i kvalitet fullt jämförlig med en dyrbar toalett-tvål, men kostar på grund af den enkla förpackningen dock endast 35 öre pr tvål à 120 gram.

bondtjyf? Det berättade Emil för Beda och Beda för Per-Ottos mamma, som var sträng, och så måste Per-Otto be Emil om ursäkt, och sen dess var det fiendskap mellan Emil och Per-Otto.

Nu lade sig Emil med sin båt utanför sjöboden och frågade, om vi metade och om det nappade bra. »Det angår dig inte,» sa vi. »Angår det mig inte?» sa han och sprätte vatten på oss med åran. »Jag får gädda på stångkrok, men ni får bara spigg och landplomp.»

Då sa vi:

»Håll käften, ralltacka, spring i alla gårdar, slicka alla skålar!»

»Äh, ni småglyn!» sa han och rodde sin väg.

Nu hade Nisse ett förslag. Han kastade sitt spö, och jag kastade mitt, och så gingo vi upp i liljekonvaljehammarn och skrapade kåda af en gran, och sen gingo vi ner i badhuset. Där sökte vi ut Bedas badmössa och ströko kåda i den.

Sen gingo vi hem, och där sutto alla tanterna i bersån och drucko kaffe och saft och vatten och vin och åto melon och tårta och glass och marmelad, så att vi blefvo så äckliga i mun af afundsjuka, att vi måste gå ut på planen och spotta för oss själfva.

Pirre satt på trädgårdsstaketet och skrek och flaxade med vingarna och var väldigt arg, ty de hade bundit honom med ett snöre. Vi löste honom, och han satte sig på mitt hufvud och skrattade. Sen flög han upp på taket, och då föreslog Nisse att vi skulle försöka, om vi inte kunde fira ned honom genom skorstenen.

Vi skuro ned ett klädstreck, och jag gick in i köket och bad att få litet surmjölk, för jag var så törstig. Medan Amanda var efter mjölken, högg jag en torr disktrasa och stoppade i blusen, och så sprang jag, och mjölken brydde jag mig inte om. Vi togo några stenar på gården, och så tiggde jag en bit röd marmelad i bersån, och så klättrade vi upp på taket. Där satt Pirre och tittade på oss. Han gurglade lite för sig själf och blinkade med ena ögat och hade kurat ihop sig, så att han var riktigt liten och såg snäll ut. När allt var färdigt, lockade jag honom med den röda marmeladen, men han bara kraxade lite grand. Då tog jag honom, och fast han skrek och flaxade och högg, så stoppade jag honom i trasan, och så firade vi ner honom. Han kom bara en liten bit, då tog det stopp. Men det lät hyvens, när han kraxade därnere i skorstenspipan. Så drogo vi upp honom igen. Då stack han ut hufvudet ur trasan, och han hade fullt med sot på sig, och han blinkade åt oss och lade hufvudet på sned. Och så sa han sakta: kra-kra.

Då sa Nisse: »Vi ska krypa ytterst på röstet ofvanför bersån och släppa ner honom till tanterna.»

(Forts.)

Bör kvinnan ta initiativet?

En diskussion om

"Herta Marks idé".

VI.

Kvinnlighet framför allt.

MOT EN ropandes rösts inlägg i diskussionen om "Herta Marks idé" vill jag framställa några anmärkningar. För det första kallar hon det en kvinnofråga. Som saken gäller både män och kvinnor i nästan lika grad, så kan den ju ej speciellt kallas kvinnofråga. Om männen ej känna sig tilltalade af den nya metoden för frieri, blir den ju omöjlig att praktisera. Kvinnor, som fria, kunde råka få idel korgar på grund af männens ingrodda och oöfvervinneliga motvilja mot friande kvinnor. "Det talas ofta om, att kvinnan bör vara sann," säger en ins. Inte talar åtminstone undertecknad särskildt därom, men väl stundom om, att alla människor böra vara sanna, ty jag tycker ej om hyckleri. Kvinnan får vara sann i sin kärlek. Hon bör vara det, men det är icke alls detsamma, som att hon skall spela mannens roll, utan tvärtom naturligtvis — hon är sann i sin kärlek endast när hon går kvinnligt tillväga. Som kvinna har hon rättighet att draga och locka, men ej att gå bröstgänges tillväga och försöka storma och intaga, ty sådant gör henne ful och frånstötande, men klär mannen, som ju är skapad till att vara det aktiva elementet i mänskligheten, då däremot kvinnan är skapad till det passiva. Det är således alls ej nödigt för kvinnan att "dölja och förkväfva" sitt tycke, utan endast att visa det på ett kvinnligt sätt, såsom *riktiga* kvinnor redan från världens begynnelse ha praktiserat saken. Hvad flirt och kurtis beträffar, så veta vi ju att män och kvinnor mycket väl kunna ta hvarann i handen ifråga om ett grymt lekande med elden, om inte kvinnan rent af på detta område tar priset. Så inte ska vi bara ropa ve öfver de stackars kvinnor, som bli lurade att förgäfves "blotta sina hjärterötter". Låt oss tänka litet på de stackars männen också, som bli lockade och bedårade af en utstuderad sirén för att på slutet stå där utskrattade och vanärade — ty sådant händer, ska jag säga. "Det finnes otaliga (är det verkligen så många?) män, hvilka svalna af och isas, när det älskade föremålet visar dem sin bevågenhet." Så ungefär uttrycker sig e—r—z. Det är bara hjärtekrossare som göra så. En riktig man friar, och får han ja, blir han glad. Men att bli eröfrad med storm, det tycker han ej om, ty sådan är den manliga naturen, och hvad skall man göra åt den saken. Till sist anför "en ropandes röst" ett exempel på en ung flicka, som var "sann" genom att i otid låta sin omgifning förstå, att en viss man var kär i henne. Denna dam vill jag erinra om det gamla ordspråket: "man skall inte sälja skinnet förrn björnen är skjuten". Hon borde ha väntat och inte låtit dem veta något, förrän han friat ordentligt. Ty det är mest passande både för män och kvinnor. Och mitt svar på frågan om kvinnan bör ta initiativet är alltså: Nej, hon bör ej göra det genom ett formligt frieri. Just i sin egenskap af det svagare könet bör hon ej utsätta sig för obehaget att få en korg. Men hon kan genom små diskreta vinkar uppmuntra en tveksam man, som kanske blifvit stukad af några föregående misslyckade frierier och därför är rädd. Men om han trots uppmuntran ändå ej vågar ett frieri till den älskade, så är han en kruka, och sådana män kunna gärna gå ogifta, liksom också alla "karlaktiga kvinnor" borde göra.

TEA.

VII.

Den ekonomiska sidan af saken.

INSÄNDARNE I DENNA fråga ha behandlat den som konvenans-, rätts- och känslofråga, men ingen har ännu kommit att tänka på, att den äfven har en ekonomisk sida. Detta är dock en af de viktigaste synpunkter den måste ses ifrån. Mannen är ju i de flesta fall den, som försörjer familjen, kvinnan bidrager därtill i regeln endast då hon medför förmögenhet. En af de första frågor en man, då han ämnar fria, måste ställa till sig själf är alltså: Kan jag försörja en familj nu eller inom så nära framtid, att jag har rätt att redan nu fästa en kvinna vid mig? Kan han ej med ja besvara denna fråga och ej räkna på, att hustrun kommer att medföra någon förmögenhet, så har han endast att lägga så stort afstånd som möjligt mellan sig och den älskade och söka glömma henne. Och detta nej måste tyvärr i våra dagar de flesta yngre ämbetsmän med knappt tillmätta löner och kanske därtill studieskulder svara sig. En kvinna, som i detta fall tar initiativet, begår ett stort misstag, ty den ändock oundvikliga skilsmässan blir därigenom många gånger bittrare.

I det af Campanula framställda konkreta fallet kunde Herta Mark med allt skäl ta initiativet, äfven om hon ej själf varit förmögen, dels på grund af sin egen uppfattning af äktenskapet (med en sådan kvinna skulle säkert hvarje man med glädje lefva lifvet, äfven med början i en backstuga) och dels på grund af mannens yrke, i hvilket ju den personliga insatsen i främsta rummet bestämmer inkomsterna. Hade mannen åter varit en ung ämbetsman, som endast haft kronans sparsamt delade kaka att lefva af och kanske dessutom skulder och som ej kunnat tänka på äktenskap förrän vid 40 à 50 år, så hade Herta Mark (d. v. s. om hon saknat förmögenhet) begått en svår synd.

Således måste hvarje kvinna, som vill ta initiativet, då äfven öfvertaga mannens skyldighet att först öfverväga, huruvida den ekonomiska sidan af saken kan ordnas. Är hon då själf utan förmögenhet, måste hon vara ytterst försiktig, eljes blir lätt den sista villan värre än den första. Är hon däremot förmögen, kan ingen förneka henne rätt, och då kan hon t. o. m. ha skyldighet, nämligen om mannen är skuldsatt eller obemedlad och af stolthet eller liknande skäl drar sig för att fria. Alla dessa fall förutsätta naturligtvis att kvinnan älskar och vet eller åtminstone anar att hennes kärlek är besvarad.

MARS.

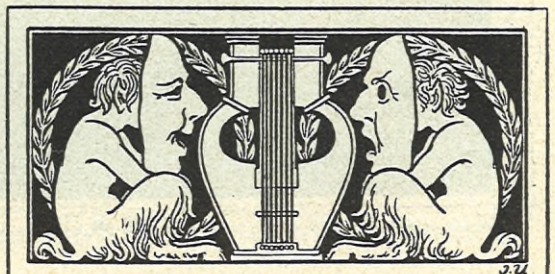

TEATER OCH MUSIK

Borgmästar Stéen på Södra teatern.

STEN STENSSON STÉEN från Eslöf, den ryktbare, han som tog prillan o. s. v.," uppenbarade sig vid måndagens premiär som borgmästare i Grönköping. Man kände genast igen honom och han hälsades vid sin entré med ett igenkännande jubel. Författaren Redaktör John Wigfors har förstått att förträffligt knyta vid där han slutade, af denne förfärlige juris studerande måste bli just denne förfärlige borgmästare. Det är i alla fall ingen dum figur i ett lustspel denna stortaliga, strykrädda bracka, författaren visar här en individualiseringskonst och en människokännedom, en giftig obarmhärtighet, som skulle kunna göra sig bättre i en annan omgifning. För bifigurerna har han icke samma intresse som för sitt hjärtas och sin pennas älsklingsbarn, de äro schablonmässiga lustspelsfigurer åtminstone hvad kvinnorna beträffar. De två obligatoriske älskande paren slipper man icke här men eljes står miljön i genomsnitt ett stycke högre än i Sten Stensson d. y. Satiren vidgar sig glimtvis till samhällssatir, men skämmes genom onödiga lustspelstrick.

Herr Norée bar dagens tunga och hetta förträffligt. Apparition, gester, mimik, allt förenade sig till ett helt af obehaglig verklighetstrohet, och dialekten tillfredsställde åtminstone en stockholmspublik. Fru Leijman-Uppström samt hrr Liander och Texstorius förtjäna att nämnas för ett godt spel.

—*er.*

SVENSKA TEATERN. "Jeppe på berget", Ludvig Holbergs klassisk vordne bondtyp, är som man kan förstå ingen salongsmänniska, hvarför en parfymdoftande och supéklädd premiärpublik sådan som Svenska teaterns måste känna sig åtskilligt illa till mods, då Jeppe super sig full, säger en massa fula ord, skapade i stall och på landsvägskrogar, och somnar på gödselhögen. Ej heller stiger han i reputation, då han, förvandlad till herreman, byter ödmjukheten och den undergifna slafblicken mot fräckhet och härsklystnad. Innerst inne är han och förblir ett stackars offerdjur, sorglig i sin förnedring, plump i sin kvickhet och brutal, då han tror sig ha makten. Men han är lärorik, Jeppe. Han vore ej annars en skapelse af den förståndsmässiga Holbergska musan. Han låter oss förstå, hvad den råa massan kan bli, om den kommer sig upp. Typen är visserligen hämtad från ett längesedan förflutet sekels människor, men arten består fortfarande den växande kulturen till trots.

Hr Oscar Bæckströms Jeppe är en spekulativ

PAPPERSMÖNSTER

fullt tillförlitliga, erhållas omg. från oss till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan slåp 50 öre, Prinsessklänning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kappmönster 60 öre. Uppgif lifvidd, (omedelbart under armarne,) midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt passande mönster. Expedieras portofritt om rekvistion åtföljd af likvid i sparmärken el. postanvisn. insändes till *Iduns Mönsterafdelning, Mästersamuelsgat. 43, Sthlm*

anlagd fyllbult och hans humor verkar gifvetvis mera svensk än dansk. Men det är i alla fall ett duktigt artistiskt arbete konstnären åstadkommit, när man betänker, att vi ej ha några traditioner att bygga på för våra Holbergsframställningar.

Bifigurernas representanter gå äfven godt i land med sina uppgifter, så när som på Jeppes hustrus framställarinna, hvars kantiga och stillösa aktion faller alldeles utanför ramen.

E. H—n.

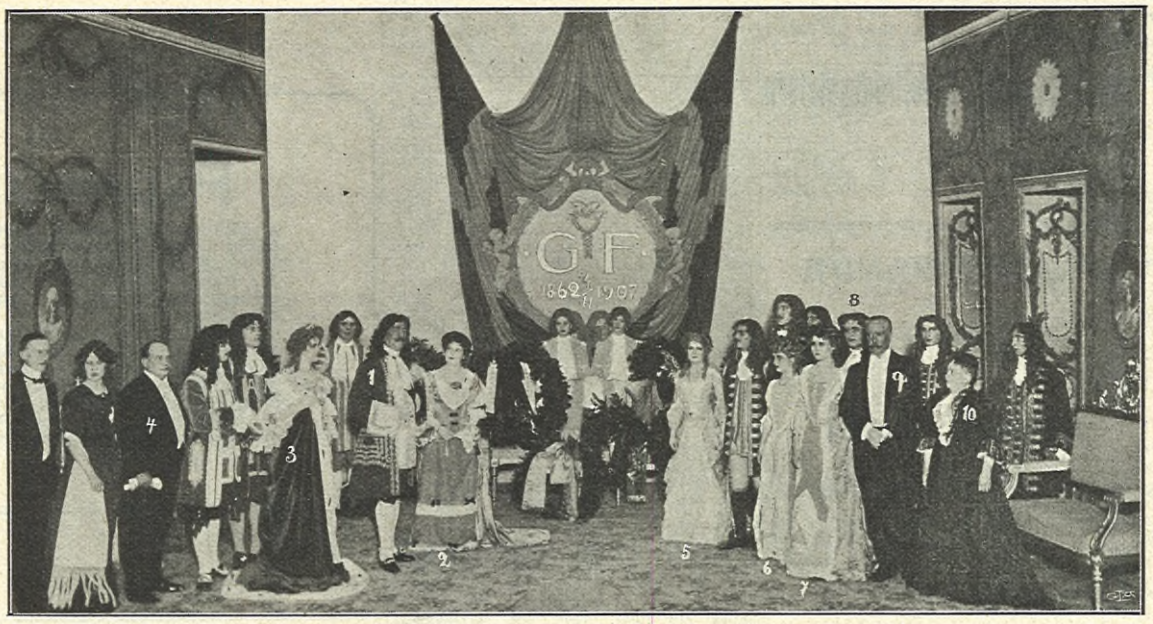

GUSTAF FREDRIKSSONS 45-ÅRSJUBILEUM SOM SKÅDESPELARE. FESTFÖRESTÄLLNING Å SUNDSVALLS TEATER: "ETT GLAS VATTEN". W. ENGBLOM FOTO.
1. Direktör G. Fredrikson. 2. Fru L. Dorsch. 3. Fröken Johanson. 4. Dir. A. Hultman. 5. Fröken C. Sjöberg. 6. Fröken G. Malmberg. 7. Fröken Rydberg. 8. Herr Adam Ranft. 9. Herr Forsslund. 10. Fru Forsslund.

ÖSTERMALMSTEATERN. Den bullersamma strid, som stått om Anzengrubers folkkomedi "Samvetets mask", dels mellan öfversättaren hr Paul och direktör Ranft, dels mellan denne senare och den nya dramatiska teaterns direktion, hade redan på förhand spänt förväntningarna öfver höfvan till Östermalmsteaterns premiär förliden fredag. När så hvarken styckets innehåll, form eller framställning i något afseende inlöste dessa förhoppningar, föll naturligtvis stämningen ihop som en tomsäck. Detta borde kunna vara en ny lärdom åt hr Ranft, om icke "den store direktören" långt före detta upphört att taga lärdomar.

Ludwig Anzengrubers rykte som en för sin publik och sin tid god och kärnsund folklig dramatiker kommer fiaskot egentligen icke vid. Hans skådespel äro för det första oskiljaktiga från den dialekt, på hvilken de äro skrifna, oskiljaktiga också från det breda Wienergemyt, hvarmed de i sitt hemland frambäras. Här på Östermalmsteatern blef det nu hvarken hackadt eller malet. En bit fars, en bit operett, en bit vådevill — en bit hva' du vill. Något af den rätta tonen nådde blott familjen Poltner i en biepisod. Debutanten, fröken Sjöstedt, kan måhända stickas in i "Skyttelisas" garde eller "Wienerblods" salongshjord — hon har ju en halftum röst! — men inför Grillhofers Lisa, som kräfver temperament och en smula realistiskt förstånd, kom hon ohjälpligt till korta. "Samvetets mask" behöfver nog ej allt för länge gnaga dir. Ranfts plånbok & hjärta.

Old Boy.

Gustaf Fredrikssons 45-årsjubileum

som skådespelare blef genom de nyckfulla omständigheternas makt ej firadt i Stockholm, utan i Sundsvall, men gjordes ej mindre charmant för det. Man förstår minsann att hålla fester och bekransa hjältar i Norrland också! Vår svenska scens stolthet, som Gustaf Fredriksson med fog kan nämnas, utan att epitetet blir något öfverord, uppträdde jubileumskvällen som Bo ingbroke i Scribes komedi "Ett glas vatten" — Hultmanturnéen — och var enligt platstidningarnas samstämmiga utlåtanden om möjligt spänstigare och förträfflligare än någonsin. Hela det teaterintresserade Sverige deltog i hyllningen för veteranen genom telegram och hälsningar i olika former, och Sundsvall gaf fest för konstnären efter föreställningens slut, hvarvid redaktör Gust. R. Peterson höll festtalet. Vi meddela här en gruppbild från föreställningen, återgifvande jubilaren och hans medspelare i hyllningsögonblicket.

Från konsertsalen.

ELSA WAGNER, en ung violinist af tysk-skandinavisk börd, konserterade nyligen för stockholmarne och vann en vacker framgång, som äfven var förtjänt. Fröken W. besitter ett påfallande käckt temperament och en långt drifven teknisk skicklighet. Tonrenheten är dock ej ännu alldeles otadlig. Hon föredrog bland annat d-moll-konsert af Wieniawski, hvars första sats behandlades en smula hafsigt eller nervöst, hur man vill kalla det, hvaremot finalen med det ungerska dansmotivet spelades synnerligen läckert. Äfven utmärkte hon sig i Bachs Chaconne och en octave-caprice af Paganini.

Dettmar Dressel, bekant från föregående konsertsäsong, möttes vid sitt förnyade uppträdande af mycken förtjusning från en trogen beundrarinneskara. Han har fortfarande kvar sin insmickrande ton, som dock blir hvass i föredraget af klassisk musik — Beethovens Kreutzersonat vann ej heller den rätta gestaltningen — och han väljer företrädesvis violinlitteraturens mera "populära" ting.

Den honom åtföljande pianisten Herbert Fryer spelade bland annat Webers glittrande Rondo brillant, som fördelaktigt lät hans goda pianistiska egenskaper träda i dagen. Däremot begick han oförsiktigheten att vilja trumfa i publiken Brahms, Variationer op. 24, där han med åsidosättande af snart sagdt alla schatteringar eftertryckligt hamrade ut det i sig själf långa stycket tills halfva salen var insvept i en riktig oblomoffdvala.

E—t.

EN HANDLANDE kan gifvetvis ej på en gång hemtaga mer än ett eller annat fat, ur hvilket han då säljer kilovis. Därför bör man i tid hos denne beställa sitt behof så att vi i vår ordning ordentligt hinna utföra inkomna order.

Afsikten med våra förpackningar å glasburkar och andra mindre kärl är att tillfredsställa behofvet för tillfället, men då årsbehofvet inträder så är det oändligt mycket mer förmånligt att taga hem ett fat på 25, 50, 75 eller 100 kilo, då äfven ett fint, propert kärl blifver Eder egendom.

Efterfrågan å våra fabrikat är i glädjande stegring.

Kontrollant: Prof. G. Lagerheim.

A.-B. LINGON, Göteborg

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 17—24 NOV. 1907.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfbiff med champinjoner och brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med saffransbröd. Middag: Gädda à la Homburg med kräftsås; oxfilé med madeira och majonnäs med rotsaker; glacebomb med citron och mandeless.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; pannstekt sill med potatis; ägg; kaffe eller te. Middag: Dillkött på kalf med potatis; risgrynsgröt med krusbär och mjölk.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppvärmd stek (rester från söndag) med makaroner och ansjovis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetariansk blomkålspuré med rostadt bröd; kokt kolja med gräslökssås och potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med skinka och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttkroketter med champinjonsås; körsbärssoppa med skorpor.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; biffstek med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Grönkål med fläsk; äggstrufvor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ansjovisgratin; ägg; kaffe eller te. Middag: Fläskkotletter med pressad potatis; äppel-charlotte med vispad grädde.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; strömmingslåda; plättar med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med bruna bönor; hafresoppa med hallonsylt.

Gädda à la Homburg (f. 6 pers.). 2 kg. gädda, 1½ msk. salt, 1 tsk. ättika, 2 msk. skiradt smör (10 gr.), 1 äggula, 2 msk. rifven parmesanost, 4 msk. stötta skorpor.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 1 kula kräftsmör à 30 öre, 2 dcl. tjock grädde.

Beredning: Fisken fjällas, urtages, sköljes väl och torkas med en fiskhandduk. Skinnet afdrages och gäddan fläkes längs efter, hvarefter ryggbenet jämte alla småben borttagas. Den ingnides med saltet och får ligga 1 tim.; torkas ånyo väl och bestrykes med det smälta smöret och äggulan sammanblandadt, samt beströs på båda sidorna med osten och de stötta skorporna. En långpanna bestrykes med kallt smör, fisken ilägges och begjutes med det skirade kräftsmöret och grädden samt stekes hastigt i en varm ugn omkr. ½ tim. Under stekningen öfveröses den ofta med sin sås. Upplägges på varmt serveringsfat och såsen hälles öfver. Den serveras med champinjonsås.

Oxfilé med madeira och majonnäs med rotsaker (f. 6 pers.). 1 kg. oxfilé eller oxhare, 1 hg. späck, 3 msk. smör (60 gr.), ½ tsk. salt, ¼ tsk. hvitpeppar, 6 dcl. buljong, 1 dcl. madeira.

Sås: 1 msk. smör (20 gr.), 1½ msk. mjöl, köttjus, (½ dcl madeira).

Till garnering: 1 tolföres bebröd, 1 litet hvitkålshufvud, persilja.

Majonnäs med rotsaker: 2 morötter, ½ selleri, 1 palsternacka, 1 burk gröna bönor, 1 burk konserverade ärter.

Majonnäs: 3 äggulor, ½ tsk. salt, 4 dcl. god matolja, 4 tsk. vinaigre, 2 tsk. vatten, 1 tsk. citronsaft, ½ tsk. socker, 1 knifsudd hvitpeppar.

Beredning: Filén eller haren putsas, senor och hinnor borttagas, och köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, hvarefter det späckas i täta rader med de fint skurna späckstrimlorna och ombindes. En långpanna upphettas, smöret brynes däri, köttet ilägges och brynes hastigt på alla sidor, ofvanpå spisen. Köttet kryddas, insättes i het ugn, spädes med den kokande buljongen och madeiran, litet i sänder, samt får steka omkring 40 min. Öfveröses hvar 10 min. Oxfilén upptages, snöret tages bort och filén skäres i tunna skifvor, som hopläggas åter, så att den behåller sin form, samt upplägges på en 4 cm. hög sockel, utskuren af hvetebrödet. Sockeln bör hafva samma längd som filén och kan, om så önskas, kokas gulbrun i flottyr. Köttet garneras med små snäckor, utskurna af råa hvitkålsblad, som fyllas, hvarannan med majonnäs, med rotsaker och hvarannan med brynt potatis. Köttjusen silas och skummas. Smör och mjöl sammanfräsas, köttjusen påspädes litet i sänder under flitig rörning och såsen får koka 10 min., hvarefter den afsmakas med madeira och kryddor och serveras i särskild såskål. Rotsakerna ansas på vanligt sätt och skäras i små jämna tärningar, samt kokas mjuka i lätt saltadt vatten, hvarefter vattnet får väl afrinna. Ärterna upphällas likaså i durkslag och bönorna skäras på snedden i 3 delar. Till majonnäsen användes en bål, som ställes i ett fat med is. Äggulorna läggas i bålen och röras med saltet i 15 min. 2 dcl. af oljan ihälles droppvis under det att majonnäsen röras åt ett håll, därefter tillsättes vinaigren jämte resten af matoljan droppvis. Då och då tillsättes några droppar vatten för att såsen ej skall skära sig. Sist afsmakas såsen med citronsaften och kryddorna. Grönsakerna nedblandas i såsen, hvarefter saladen omröres mycket försiktigt. Majonnäsen fylles i de utskurna kålbladen. Anrättningen garneras med persilja.

Inga premier

utdelas och har aldrig utdelats för att få såldt Lagermans Tvättpulver »Tomten». Hela valutan ligger i kvalitéen.

Säljes öfverallt, såväl med som utan violdoft. Helpaketerna à 25 öre väga 500 gram.

Risgrynsgröt med krusbär (f. 6 pers.). 1 kkp. risgryn, 2 lit. vatten, 1 flaska inlagda krusbär, 1½ kkp. krossocker, (½ glas punsch).

Beredning: Risgrynen skållas i hett vatten och påsättas i kokande vatten. Krusbären tillsättas jämte sockret i gröten, som därefter får koka omkr. 2 tim., under det den ofta omröres. När gröten är färdig, afsmakas den, om så önskas, med punshen, och serveras genast med gräddmjölk.

Vegetariansk blomkålspuré (f. 6 pers.). 1 stort blomkålshufvud, 1 purjolök, 1 bit selleri, 1½ lit. vatten, 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. mjöl, 5 dcl. tunn grädde, salt, socker.

Beredning: Blomkålen rensas, sönderdelas i klyftor, och lägges i ättik, blandadt vatten omkr. 1 tim. Den påsättes tillika med den ansade purjolöken och selleriet, i kokande, saltadt vatten och får koka, tills den är fullkomligt mjuk, då soppan passeras. Smör och mjöl sammanfräsas, purén och grädden tillsättas och soppan får under rörning koka 10—15 min. Den afsmakas med salt och litet socker och rserveras med rostadt eller stekt bröd.

Köttkroketter (f. 6 pers.). 1 lit. kokt eller stekt kött, 2½ msk. smör (50 gr.), 4 msk. mjöl, 4 kkp. buljong, salt, hvitpeppar, 1 äggula.

Till panering: 2 ägg, 2 kkp. stötta skorpor.

Till kokning: 1 kg. flottyr.

Beredning: Köttet skäres i fina tärningar. Smör och mjöl sammanfräsas, buljongen påspädes och såsen får koka 10 min. köttet ilägges och stufningen får ett uppkok, hvarefter den afsmakas med kryddorna, och äggulan tillsättes. Massan utbredes på ett flatt fat att kallna. Af köttmassan formas aflångt runda kroketter. De rullas i stötta skorpor, doppas i de uppvispade äggen, och rullas åter i stötta skorpor, hvarefter de få stå och stelna 1 tim. Flottyren upphettas och när en tunn blå rök stiger upp från ytan, nedläggas kroketterna och få koka gulbruna, då de uppläggas på gråpapper att afrinna. De garneras med persilja och serveras med champinjonsås.

Äggstrufvor (f. 6 pers.). 4 ägg, 1 hg. strösocker, 270 gr. hvetemjöl, 3 dcl. tjock grädde.

Till kokning: 1 kg. flottyr.

Beredning: Äggen och sockret röras i 20 min. Mjölet siktas och tillsättes jämte grädden, hvarefter smeten omröres väl. Flottyren upphettas i en liten järnkastrull, tills den blir rykande het. Genom en tratt ringlas smeten fram och tillbaka i flottyren, så att den bildar en genombruten kaka. Då strufvan fått vacker ljusbrun färg på undre sidan, vändes den med hålslef och när den är jämn i färgen, upplägges den på gråpapper eller hårdt bröd så att flottyren får afrinna. Strufvorna sockras och serveras med sylt.

Bruna bönor (f. 6 pers.). 3 kkp. bruna bönor, 2 lit. vatten, 4 msk. sirap, 2—4 msk. ättika, 2 tsk. salt.

Beredning: Bönorna rensas, sköljas och läggas i blöt i det vatten de skola kokas, dagen innan de skola användas, och få sakta koka, tills de äro mjuka. De afsmakas med sirap, ättika och salt.

Äppel-charlotte (f. 6 pers.). 5 tvåöres mandelbröd, 1 hg. smör, 1 hg. groft socker, 4 kkp. äppelkompott, (2 lit. stora vackra äpplen, 2 kkp. krossocker, 3 kkp. vatten).

Till formen: ½ msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning En koppar- eller bleckform smörjes med kallt smör och beströs med stötta skorpor. Brödet skäres i skifvor, hvilka doppas i det skirade smöret och vändas i sockret. Formen beklädes med brödskifvorna och fylles med äppelkompotten. Den öfvertäckes sedan med brödskifvor, doppade i smör och vända i socker.

Puddingen gräddas vackert brun i ugnen, uppstjälpes och serveras varm med vaniljsås eller vispad grädde.

Anm. Om så önskas kan kompotten blandas med någon sylt.

Joko! Hvad skall jag använda till min Stortvätt?

Chromol-såpan
tillverkas endast vid
A. P. Sjöbergs
Fabriker :: MALMÖ.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Epidemisjuksköterskeplatsen i Dalby distrikt (Värmland) är ledig och sökes hos prov.-läkare L. Rosén, adr. Likenäs, före 1 dec. i år. Kompetens: fyllda 22 år, minst 1 års tjänstgöring å större sjukhus och 1 månads dito å större epidemisjukhus. Lön: 500 kr. pr år, fri bostad och vedbrand samt vid förrättning ersättning enligt taxa. Platsen tillträdes 1 jan. 1908.

Värdinna,

allvarlig, plikttrogen och samvetsgrann, som med sparsamhet och ordning, är villig att med hjälp af jungfrur sköta ett större hushåll å skånsk herregård, får strax plats, om betyg, foto. och lönepret. insändas till »Agronom», Sydsvenska Dagbladets kontor, Malmö.

SPRÅKKUNNIG kvinnlig stenograf kunnig i tysk, engelsk, svensk korrespondens, maskinskrifning och stenografi erhåller förmånlig plats å större kontor i Skåne. Betygsafskrifter och referenser jämte löneanspråk torde insändas under adress »Större kontor», Telegrambyrån, Malmö.

Tandtekniker.

Plats finnes för en skötsam tandtekniker, kunnig i kautschuks- samt äfven något i metallarbete. Svar med betyg jämte uppgift å löneanspråk torde insändas till tandl. J. Skoglund, Ludvika.

En bildad, anspråkslös, duglig flicka, kunnig i matlagning, slakt och bakning m. m. och som med ordning och sparsamhet på egen hand (matmor saknas) kan sköta landthushåll, erhåller plats å mindre egendom (6 tjänare) i närhet af stad, å tid som öfverenskommas kan. Hushållerskor från större hus, eller de som ej hafva lust för arbete torde ej besvära sig. Betyg, fotografi och uppgift å löneanspråk sändes till »W. W.», Brunna station p. r.

I bildadt hem invid Sthlm erh. 18 års snäll musik. flicka med godt utseende plats att underv. 9 års flicka i vanl. skolämn. samt delt. i hemmets inre görom. Endast obetydlig lön lämnas, men den sökande anses som familjemedl., hvarför platsen lämpar sig mest för en flicka utan eget hem. Nytt foto. samt rek. till »Barnkär 18», Iduns exp.

En rask, pålitlig

och ordentlig städerska samt en ordentlig och kunnig kokerska få platser i officersfamilj. Fru Almström, Strömsholm.

TJÄNSTEMAN på landet önskar husföreståndarinna. Svar till »C. A.», Karlshamn.

ETT äldre fruntimmer som vill åtaga sig hjälpa moder med skötandet af ett ½ års barn torde insända svar hälst med fotografi till »Godt hem Värmland», Iduns exp.

FÖR skrifgöromål intresserad flicka erhåller mot fritt vivre plats den 1 jan. 1908 i familj på landet. Göromål: biträde å poststation, någon skrifning å länsmankontor samt biträde i hushåll. Svar till »A.», Söderköping p. r.

FRISK, anspråkslös flicka, kunnig i sömnad och villig att i jungfrus ställe sköta alla inom ett hem förekom. sysslor, får den 1 jan. 1908 plats i läkarefamilj nära stad. Hjälp vid gröfre sysslor såsom skurning o. d.; trefligt rum; fri resa; lön 20 kr. i mån. Svar med ref. och åldersuppgift till »Familjemedlem», Uppsala p. r.

HUSFÖRESTÅNDARINNA, medelålders, bildad, huslig och sparsam, med godt sätt och små anspråk, hvilken är villig själf deltaga i göromålen samt hafva vård om några barn i åldern 2—6 år, önskas nu i enkelt prästhem i Östgötastad, där frun till följd af sjuklighet nödgas vara borta. Vidare genom korrespondens. Svar, hälst med foto. motses snarast till »A. B—n», Iduns exp.

AF familj på landet önskas från vårterminens början anspråkslös, duglig lärarinna — helst musikalisk — att undervisa tvänne barn i vanliga skolämnen. Lönepret. jämte foto. sändes till »A.», Iduns exp. f. v. b.

FÖR en enkel flicka som är kunnig i sömnad och handarb. och vill åtaga sig städningen samt i öfrigt vara husmoderns högra hand finnes plats nu genast i ett enkelt hem på landet där 2 jungfrur finnas till de gröfre sysslorna. Porträtt samt uppgift å pret., ref. m. m. inom 8 dagar till »Skåne», Iduns exp.

EN i husliga göromål kunnig och förfaren flicka önskas i barnlös god familj på landet. Svar med betyg och löneanspråk till »Huslig flicka», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

FLICKA villig utföra tjänarinnas arbeten får genast plats och god lön hos ensam herre. Svar med fotografi till »Ung godsägare», Göteborg p. r.

Operationssköterskebiträdesplatsen

vid Gotlands läns lasarett blifver den 1 nästk. dec. ledig. Lön 175 kr. och allt fritt. Ansökan med betygsafskrifter och åldersuppgift insändes före den 27 innevarande nov. till lasarettsläkaren, Visby.

PLATSSÖKANDE

Privatvård

önskas af sjuksköterska, häst hos äldre herre. Svar sändes under adr. »Emy», Linköping p. r.

Bildad flicka

önskar plats som sällskap och hjälp eller att sköta mindre hushåll. Svar till »Familjemedlem», Gumæli Annonsbyrå, Göteborg f. v. b.

UNG, bättre flicka önskar plats i familj, som hjälp och sällskap. Van vid alla i ett hem förekommande göromål. Svar till »Gladlynt», Hallsberg p. r.

LÄRARINNA önskar plats i familj att undervisa i vanliga småskoleämnen under ferierna 1 dec.—15 febr. Svar till »E. N.», Södertörns villastad.

UNG musikalisk flicka af god familj som förut innehaft plats som värdinna och sällskap önskar snarast liknande anställning. Svar till »M.», Ryd p. r.

SMÅSKOLELÄRARINNA önskar från början af dec. till 1 febr. mot fritt vivre komma i familj för att hjälpa till med förefallande göromål. Svar till »Lärarinna», Kohlswa bruk p. r.

SJUKSKÖTERSKA, van vid sinnessjukvård önskar privatplats. Goda betyg. Villig deltaga äfven i husliga göromål om så påfordras. Svar till »Märtha», Iduns exp.

EN 25 års flicka af god familj, kunnig i sömnad och de flesta inom ett hem förekommande sysslor, önskar plats, som hjälp hos god husmoder, gärna i landsorten. Svar till »Gladlynt — barnkär», Iduns exp.

FLICKA önskar plats i familj under nov. och dec. månader som hushållselev. Svar till »Förlofvad», Falköping p. r.

KVINNLIG sjukgymnast önskar plats i familj. 3 års praktik. Goda ref. Svar till »Gymnast», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

26-ÅRS FLICKA önskar komma till god och vänlig familj för att mot fritt vivre lära matlagning. Är kunnig i handarbeten samt villig deltaga i inomhus förefallande göromål. Svar till »Familjemedlem», Mölltorp.

Föreståndarinna

för kök vid större anstalt eller sjukhus sökes af därtill komp. person, som innehaft dylik plats. Van att med strikt ordning och noggrannhet fullgöra sina åligganden inom dylikt område, samt att leda stor personal. Den sökande har äfven under flera år varit anställd som värdinna och vårdarinna hos privatperson och är förtrogen med alla ett hems göromål, hvarför äfven en sådan plats antages. Äger god elementarbildning och språkkunskap samt de bästa rek. finnes att plikttroget och samvetsgrannt uppfylla åtagna skyldigheter. Ledig att tillträda plats genast. Svar till »Väl rekommenderad», Iduns exp.

Som sällskapsdam

eller husmoders hjälp önskas plats af ung bildad flicka. Svar till »Ingeborg 22», Sv. Telegrambyråns Annonsafdelning, Göteborg.

Medelålders, bättre,

huslig och praktisk flicka önskar plats i äldre, mindre familj. Kunnig i matlagn., bak, handarbete samt allt hvad till ett bättre hems skötande hörer. Svar till »Genast», Sv. Telegrambyråns Annonsafdelning, Göteborg.

Ung flicka,

fullt mäktig tyska språket och intresserad af husl. göromål önskar plats i fin familj gen. Inack.-Byrån, Norrköping. Rikstel. 916.

HUSFÖRESTÅNDARINNEPLATS önskar till 1 jan. bättre, stadgad, ordentlig flicka. Sökanden, som genomgått folkhögskola, praktisk skola och därjämte besitter flerårig praktik i såväl stads- som landthushåll, är kunnig i alla husliga sysslor, slöjd, väfnad m. m. Finaste rek. Svar före 15 dec. till »Husföreståndarinna», Iduns exp.

UNG flicka med någon vana i sjukvård önskar plats som sällskap och hjälp åt äldre, sjuklig person till dec. eller på nyåret. Har plats för tillfället som sällskap åt nervsjuk. Svar till »J. J.», Iduns exp.

EN bättre flicka önskar mot fritt vivre vara husmor behjälplig med förefallande sysslor. Är kunnig i enklare matlagning samt handarbeten. I landsortstad eller på landet. Vill bli ansedd som familjemedlem. Svar märkt »Duglig hjälpreda», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

PLATS i mindre hushåll, för att på egen hand förestå ett dylikt eller som husmors hjälp, önskas af duglig, ung flicka. Goda betyg kunna företes. Svar till »Familjemedlem», Göteborg p. r.

BILDAD, huslig flicka, väl kunnig i matl., bak, sömnad, handarbete söker plats. Vackra betyg. Norra Inack.-Byrån, Malmskillnadsg. 27, Sthlm.

BÄTTRE, 28-årig flicka söker plats i god familj som biträde åt husmoder. Intresserad af och kunnig i alla inom ett hem förek. göromål. Kan äfven biträda med skrifarb. om så önskas. Barnkär. Önskar blifva ansedd som familjemedl. Betyg samt rek. kunna erhållas. Svar till »Arbetsam o. plikttrogen», Sv. Telegramb. Annonsafd., Sthlm f. v. b.

HUSHÅLLSVAN, bildad barnkär flicka, kunnig i matlagning, bakning, söker plats. Svar »Arbetsam—villig», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

BILDAD flicka, 18 år, från landet, önskar plats i bättre familj, hälst i stad, som sällskap och hjälp åt frun. Har genomgått kurs i linnesömnad. På lön fästes mindre afseende, men önskar anses som medlem af familjen. Svar till Fru G. Hedin, Avesta.

Plats som värdinna

sökes af bildad språkkunnig flicka kompetent att med ordning och sparsamhet sköta ett hem. God och kärleksfull omvårdnad om barn finnes. Utmärkta ref. Svar till »Trefnad», Iduns exp.

UNG flicka som f. n. innehar plats på kontor önskar komma i bättre familj, hälst i Stockholm eller dess närhet. Svar till »Familjemedlem 20», Göteborg p. r.

INFÖDD engelska, 27 år, önskar plats i bildad familj som hjälp och sällskap nu genast. Adress »N. O.», Avesta. Ref.: Konsul Adolf Bratt, Göteborg.

HUSHÅLLERSKEPLATS sökes till den 1 dec. hos bättre ungherre eller änkeman. Svar till »A. L.», Katrineholm p. r.

I liten, verkligt kristlig prästfamilj på landet önskas inackordering åt bättre flicka, där tillfälle gifves att något lära hushållet. Svar med prisuppgift etc. märkt »Moderlig tillsyn», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg f. v. b.

ENGLISH Private Family, cultivated, musical, offer Home to Paying Guests wishing to learn English. Large house near London. Every comfort. French & German spoken. Terms two guineas weekly. References. Sherborne, Woodside Green, London S. E.

EIN junges Mädchen, welches die deutsche Sprache erlernen will, wird freundlich aufgenom. in gebild. deutscher Familie. Billiger Pensionspreis nach Übereinkunft. Gute deutsche und schwedische Ref. Gef. Offerten an Frau A. Glünder, Eldena in Pommern.

UNG dam erhåller treflig inackordering till jul eller längre i officersfamilj i Karlskrona. Kan få deltaga i hushållet. Svar till »Babs», Karlskrona p. r.

HUSHÅLLSELEVER! I godt hem i Nerike erhålla några flickor underv. i allt som hör till ett hems praktiska skötsel samt i linne-, klädsömnad och handarb. 50 kr. pr månad. Goda ref. från förutv. inack. J. Lundin, Svenstorps gård, Gropen.

GOD inackordering erhålles uti ett stilla hem nära station, bad och läkare. Naturskön trakt. Ref. Svar till Riks 34, Fredensborg, Flen.

Rättvik.

1 kl. pensionat. Högt läge. Barrskog. Godt bord. Öppet året om. Lungsotspatienter mottages ej. Förfrågningar besvaras af Fru H. Jäde, adr. Rättvik. Rikstel. 19 a.

Swedish Lady,

who has lived 15 years in England receives paying guests in her comfortable »Board Residence» close to Hyde Park. Central situation. Excellent references. Only English spoken. Apply Miss Myrin, 29 Queen's Garden's Lancaster Gate, London W.

I Rättvik

erbjudes god inack. i godt hem för några herrar och damer, som behöfva hvila och skogsluft. God, vällagad mat och goda sängar. Billiga priser. Svar sändas till »M. A.», Rättvik p. r.
Ej lungsotspatienter.

Villa på Vestkusten,

innehållande 5 rum med jungfrukammare, tambur, kök, serveringsrum, verandor och källare, nyuppförd i år vid Strandvägen å den natursköna badorten Gustafsberg, 3 km. söder om Uddevalla, är till salu. Ångslupsförbindelse hvarje timma med staden, och daglig ångbåtsförbindelse med öfriga Bohuslänska badorter. Villan har ännu icke varit bebodd, och en blifvande köpare kan själf få bestämma den inre dekoreringen och tapetseringen efter egen smak. Reflekterande torde hänvända sig till »Villa», postfack 40, Uddevalla.

AFFÄR TILL SALU. På grund af dödsfall säljes nu genast en liten god modeaffär. Hälst till ett par kompanjoner. Kontant erfordras omkr. 3,500 kr. Upplysning lämnas under adr. »Januari 1908», Nordiska Annosbyrån, Göteborg.

Pappersmönster

af alla slag, fullt tillförlitliga, moderna och eleganta, erhållas omg till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr.

Uppgif lifvidd (under armarne), midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt passande mönster. Expedieras portofritt om rekvisition åtföljd af likvid i postanvisning eller sparmärken insändes till Iduns Mönsterafdelning, Drottninggatan 51, Sthlm.

Återförsäljare i Örebro: Örebro Antikvariat och Tidningskontor, i Norrköping: Pappershandeln Svea.

GOSSE, frisk och snäll, upptages som egen, mot en större summa i ett för allt, af ingeniörsfam. där förut endast dotter finnes. Svar till »Godt hem 3 pers.», Iduns exp.

EN ordningsälskande flicka med anställning å Östermalm önskar hyra ett litet trefligt rum i god familj mot ordinär bet. Svar till »Ordentlig», Iduns exp.

Fröken Lisa Jansson som år 1891 bodde Mariagatan 16, Sthlm, torde vara god uppge adr. till Anna Lisa Anderson, Åsgatan 25, Falun.

Filip Holmqvists Handelsinstitut

Norra Allégat. 7, Göteborg

FRÄMSTA OCH STÖRSTA ENSKILDA HANDELSLÄROVERKET I LANDETS FRÄMSTA HANDELSSTAD

Vårterminen börjar den 15 jan. Begär prospekt.

Partiförsäljare: LUBLIN & C:o Stockholm. Allm. tel. 87 98, 56 89. Rikstel. 608 117 68.

Den slösar med Kaffe

som kokar detsamma utan Säkerhetskaffelocket "OVER",

hvilket absolut förhindrar kaffets öfverkokande och på så sätt bevarar dess styrka och arom. OBS.! Ny förbättrad modell med fyra nedgående rör. Genom minskad kaffeåtgång inbesparas snart den ringa kostnaden *Kr. 1: 25*. Säljes i järn- och bosättningsaffärer.

STOCKHOLMS KAFFE-A.-B., STOCKHOLM.

GÖTEBORGS HANDELSSKOLA,

Västra Sveriges förnämsta och mest anlitade Skr f-, Språk och Handelsinstitut, Erik Dahlbergsgatan 2, Göteborg.

Grundlig och praktisk undervisning i m rkantila ämnen och språk m. m.

Såväl manliga som kvinnliga elever.

Tids- och kostnadsbesparande kurser.

28:de arbetsåret.

Vårterminen börjar den 15 Jan. 1908

Skolan är behjälplig att anskaffa platser åt sina elever.

Utförligt prospekt öfver institutet sändes kostnadsfritt på begäran.

KARL O. LINDEBERG, föreståndare.

Rikst. 31 61.

H. E. Lundholm,

Konfekt-, Karamell- & Saftfabrik.

Uppsala.

Rikstel. 284. Allm. tel. 142.

Läs! Läs!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjuda för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till *Expeditionen af Idun, Stockholm*, erhålles inom Sverige *portofritt;*

Idun 1892	2: —
Idun 1893 (n:r 1 felas)	2: —
Idun 1895 (utan julnummer)	2: —
Idun 1902 (med julnumret)	4: —
Idun 1903 (med julnumret)	4: 50
Idun 1904 (med julnumret)	5: 50
Iduns julnummer 1894	0: 20
Iduns julnummer 1898	0: 20
Iduns julnummer 1905	0: 50
Barngarderoben 1904 (9 nummer)	1: 50
Barngarderoben 1905, komplett	2: —
Barngarderoben 1906, 10 n:r	2: —

PRIMA

Franska Snörlifs-Sömmeriet, STOCKHOLM, Norrmalmstorg N:o 1, en tr., levererar snörlif från 5 kr.

REG. WARUM. **Begär prislkurant!**

Handväfda Linneväfnader.

Duktyger, handdukar, lakanslärft, näsdukar m. m., köpas bäst och billigast från Kungsäters Linneväfveri, Kungsäter. Katalog och profver gratis och franko.

Centraltryckeriets Stämplar äro BÄSTA!

Vasagat. 16 · St. Nygat. 36

Pärmar till Idun 1906

och föregående år

tillhandahållas till följande priser:

Iduns pärmar, röda med guldtryck	1: 50
Iduns Romanbibliotek, röda eller gröna	0: 50
Iduns hjälpreda, röda eller gröna	0: 50

Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns Expedition, om rekvisition och likvid i postanvisning insändes.